Quinta etas. Tranſmigratio

Iſte priſcus ludos inſtituit. ⁊ circū rome edificauit. Capitoliuꝫ fabricare cepit. ⁊ dictū eſt capitoliū q̄ſi caput ſolū. qꝛ in fundamēto inuentū fuit caput ſine corpore. q̄ſi ꝓphecia futuri. qꝛ ibi pꝰea ſenatꝰ reſedit. q̄ſi vnū caput totius orbis

Reges romani — priſcꝰ — tarquinus ā. xxxvij

Iſte nabuchodonoſor filius nabuchodonoſor magni fuit. hic ortū qui ſuſpenſilis d̄r maximis, expenſis vxori ſue fabricauit. multa magnalia gegit. ita vt herculē trāſcendiſſe actuū magnitudie

Reges babilonie — Nabuchodonoſor.

meorer. ⁊ d̄ manubijs hoſtiū tēplū belis magnifice decorauit

Aſtrages rex medoꝝ vnicā habuit filiā quā cuidaꝫ militi plebei tradidit. ne ex ea nobilis filiꝰ naſceret. ꝓpt cām quā mg̃r recitat ne ſcꝫ pelleret a regno a nepote ſuo. ſic p̄dixerāt ſibi coniectores. Et qḋ verebat̄ ei accidit. Nā ex ea natꝰ e cyrꝰ q̄ ipm̄ fugauit. Tēpluꝫ ſolomonis incēdit̄ a caldeis ⁊ ihrm̄ deſtruit̄ Et hec eſt vna de principalibꝫ erꝫ huiꝰ ſacre hyſtorie. Stetit nāq3 h̄ tēpluꝫ. ccccxlij. ānis. ſcꝫ a fundatione ipſius inchoando que fuit facta quarto anno ſalomonis Et ab hac deſtructione vſq3 ad deſtructionē que facta fuit ꝑ tytū ſcꝫ. xlij. anno. poſt xp̄i paſſionem fluxerunt anni. dclxij.

Tres pueri ꝓijciunt̄ in fornacē ſuccēſam, ⁊ miraculo ſe liberantur a deo. vide dan̄. iij.

Iheremias in egipto ꝓphāuit. ⁊ regibꝫ egipti predixit ꝙ eorum idola ſubuerterentur cum virgo pareret. ⁊ ex hoc ſacerdotes in ſecreto templi loco imaginem virginis cum puero adorauerunt. Oratione ſerpentes de terra fugauit ⁊c. Tandem zelans pro populo increpauit idolatriam populi ſui. ⁊ lapidatus eſt ab eis. Sed egiptij glorioſe ſepelierunt martyrē ſanctum in ſepulchris regum. propter beneficia ſua.

Pontifices — Ioſedech

Iſte ioſedech filius ſaraie egreſſus eſt quādo tranſtulit dominus iudam ⁊ iheruſalem per manus nabuchodonoſor regis. vt ptꝫ. i. palip. vi. ⁊ eſt ductus cuꝫ alijs captiuis in babilonē. Dicunt aliqui iſtum fuiſſe Eſdram ſcribā ⁊ ſacerdotē. Aut forte frater ipſius fuit.

Ezechiel poſt multa que glorioſe geſſit. etiam precibus ſuis aquas chobar condenſauit. vt filij iſrahel ambularent ſuper eas. caldei autem ſubmerſi ſunt. Tandem percuſſis impijs quibuſdam a ſerpentibus quos redarguit. certi exacerbati ipſum equis diſtraxerunt. ⁊ ꝑ crepidines ſaxorum excerebrauerunt eum. martirem domini glorioſum facientes.

Abacuc propheta danieli prandium attulit dum in lacu leonum eſſet apud babilonem ſcd̄m iheronimum. Uide in libro ipſius.

Ludus ſcacoꝝ repitur a xerſe philoſophoꝝ correctione euilmerodach tyranni·qui ſuos magiſtros ⁊ ſapientes occidere ꝯſueuit. Et hoc ſolatio indirecte attractus fuit ad emendationem.

Ser uius

Iſte ſeruius tullius ſuilis ꝯditionis fuit ex p/ ã xliiij· te matris que ancilla captiua fuit. ſʒ nobilis Hic laudes habet ab hyſtoriographis magnas. ꝙ in omni ſtatu fuit. ⁊ vbiqꝫ notabiliter ſe gerebat. Tres mõtes vrbi addidit· ⁊ foſſas iuxta muros duxit·

Euilme rodach·

Regu/ ſar.

Nabu/ ſar·

Balta ſar.

Iſte euilmerodach fuit frater nabu/chodonoſor iam immediate precedentis· Hic ioa/chim leuauit de carcere ⁊ magnificauit eum. ⁊ corpus patris effoſſum iuxta ꝯſilium eius diuiſit.ccc· vulneribus ne reſurgeret a mortuis. qui de beſtia redierat in hominem

Iſti tres fuerunt fratres ⁊ filij euilmerodach qui ſucceſſiue regnauerunt. ⁊ baltaſar fuit vltimus rex babilonie. qui interfectus fuit a dario ⁊ ciro. nõ eñi habebat filium. ⁊ ſoror darij fuit mater ei⁹ ideo preoccupauit regnum darius cum adiutorio cyri. Nec adiuuit dominus ipſum quia vaſa ſancta indigne tractauit. Dañ.v.

IIII⁹ DCXXXIIII

IIII⁹ DCLIX

Salati/ el.

Zoro/ babel

Anno ante criſti natiuitatem DLXV DXL

Iſte ſalathiel fuit filius ieconie regis iude quẽ genuit poſt tranſmigrationẽ babilonis· vt euangeliſta matheus dicit

Daniel vir deſiderioꝝ ſanctus ⁊ electus clarus habetur. cuius etiam opa deus miraculis glorioſis approbauit.

Iſte zorobabel fm impiũ dñi fundauit templu ʒ ⁊ manus eius pfeceꝛt. ſʒ longe poſt. vt patet Eſdre.vi·

Eſdras ſacerdos de ſtirpe aaron claret ſanctitate vite· ⁊ ſapientia· cuius grandi induſtria ⁊ labore totus iudaicus ſtat⁹ in melius reformatus fuit·

Babilon deſtruiꝛ

Babilon illa magna capitur ⁊ auferꝛ p tãs eius ſicut predixerũt ꝓphete ſci. Hec fuit prima ⁊ maxima ciuitas totius orbis· de qua incredibilia ſcripta ſunt· ⁊ hec tanta vna nocte defecit· vt oſtendaꝛ ꝙ ad irã dei oĩs potentia puluis fit ⁊ fauilla. Diciꝛ veriſſime ꝙ eã hũano ope extrui vel hũanis viribꝫ deſtrui potuiſſe pene incredibile videbaꝛ. Vñ grãde ſpectaculum euidenſqꝫ exemplum mundus haberet ſi informari poſſet ſeu etiam vellet.

Quinta etas. Transmigratio

Sibylla cumana de xpo pphãt. et tarquino .lx. codices attulit i qbus erãt scripta decreta rõnoꝝ.
Sibylla hellespontia de agro troiano nata his dicit fuiſſe tpibus. et pphetauit ſic ꝯ xpo Jheſus
xpus naſcetur de caſta ꝛc

Reges romani. Iſte tarquinus ſupbus ſeruio interfecto meliore ſe arripuit regnũ. hic primus omnium tormẽtoꝝ gña excogitauit. et poſt de regno expulſus eſt ꝓpter ſtuprũ lucretie a filio ſuo ꝯmiſſuʒ Et noluerunt ammodo romani habere reges ꝓpter tyrannidem eoꝝ.

tarquinius vij superbus.

Darius primus monarcha perſaꝝ.

Cirus regnauit ã. xxx.

Iſte cyrus rex perſaꝝ fuit primo. et de poſt trãſtulit monarchiam ad pſas. Hic ex pte pris plebeius fuit. ſʒ mater eius erat filia regis aſtragis. De iſto pphetauit Iſaias. et babilonẽ vicit. balthaſar interfecit. danielẽ magnificauit. et iſrahel remiſit in iudeam vt templũ reedificarent. vt ptʒ Eſdre primo

Iſte darius fuit ꝯſobrinus aſtragis quẽ in filiũ adoptauit. qꝛ ñ habuit niſi vnicã filiã et dedit ei regnũ. qꝛ cyrus ꝯ eũ pugnauit. et tñ ãbo victi ſunt a cyro. ſʒ tãq̃ nepotes eos tractauit benigne. qꝛ auo ſcʒ aſtragi regnũ hyrcanoꝝ ꝯceſſit. et dario medoꝝ.

Hyſtoria eſdre incipit

Anno mundi IIII^m DCLXXXIIII

Linea xpi

AXC

Templum fundatur

Aggeus et zacharias pphetãt. ꝯfortantes populum et prouocantes ad edificandũ templum.

Pontifices. Jheſus.

Iſte ihesus filius ioſedech ſacerdos magnus tanq̃ regẽs. et zorobabel tanq̃ dux. poſt reditũ populi iſrahel de babilone prefuerunt. Et iſte modus vſq̃ ad herodẽ ſeruatus eſt. vt ſacerdotes ſummi eſſent principales et duces ſubſtituti. Semper tamen duces erant de tribu iuda iuxta pphetiã iacob. Et ſub hoc regimine ſacerdotali optimo non legitur populus declinaſſe a veritate fidei ſicut ante. qui tempore iudicum et regum ſepius ad idolatriã corruit. Et nota ꝙ iudei iſti qui hic redierunt et poſtea diſperſi ſunt in omnem terram. iuxta pphetiam dauid. diſperge illos. ps. lviij. fuerũt om̃es de tribu iuda. beniamin. et leui. et pauci de decem tribubus qui aufugientes iunxerunt ſe iſtis. Illi autem qui in montibus caſpijs religati ſunt nunq̃ redierunt ſm hebreos.

Cyrus poſt multa bella tandem cum ad ſcitas declinaſſet a regina thamyris capitur. et cũ toto exercitu ſuo ad .cc^m. occiditur. Caput eius preciſum in vtrem humano ſanguine plenũ proiecit dicens. Satia te ſanguinem quem ſitiſti

Arphaxat poſt mortẽ cyri per vim obtinuit regnum medorum. et edificauit ciuitatem grandem Ecbathanis. et diſpoſuit rebellare ꝯ nabuchodonoſor. id eſt cambiſen. et tamen ab eo victus fuit. vt patet iudith primo.

Falaris ſiculus tyrānus. multos innocētes depopulaꝝ. Hic quēdaz perillū artificē qui thaurꝫ ereū fecit ad puniēduz hoīes. in eūdez ipſuz ꝓiecit pꝛimū vt experireꝝ qd̄ fecerat. ⁊ clamoꝛ eiꝰ ꝑ os thauri ſonuit terribiliter quaſi boatus beſtie. ⁊ ſic tyrānus iniuſtus inuenit aliqn̄ quez iuſte puniret. Iſtud factū dicit oroſius anno ante vrbē ꝯditā· lxiij· vel circa ⁊c· Et vt dꝛ ſicilia ſp̄ nutrix tyrānoꝝ fuit.

Lucretia femina nobilis ⁊ honeſta a filio regis violenter oppꝛeſſa ſeipſam ſtulte gladio interemit. Hec in exēpluz caſtitatis allegari ſolet· ſꝫ nō excuſaꝝ ab homicidio· vt dicit auguſtinus· i. de ciuitate dei

Cābiſes ij· filiꝰ ciri· ā· vij·

Babilōia noua in egipto ꝯdiꝝ a cābiſe q̄ totū illō obtinuit regnū.

Erenei/des· iij· ā medio·

Iſte cambiſes filius ciri. ⁊ ſcd̄us magus. varie nominaꝝ a diuerſis· Apud eſdꝛam archarxerſes dicitur. vel aſſuerus. In hyſtoria iudit que ſub eo facta fuit vocatur nabuchodonoſoꝛ· Hic potenter interdixit ne iherusalem aut templum reedificarētur· Et pater eius tantummodo pꝛecepit ne ciuitas extrueretur. ⁊ etiam tunc pꝛincipes ciro ignorante impediuerunt opus domus domini Hic quendam iniquum iudicez viuū excoꝛiari fecit. ⁊ filium ſuꝑ paternā cutez ſedere iuſſit. vt hoc modo ſcelus vitaret. ⁊ recte iudicaret.

Iſte erenei des tertiꝰ magus duxit filiā regis in vxorem. ⁊ non diu poſt moriꝝ. Pantaptes filia cābiſis fuit his duobus ſucceſſiue in coniugem ſociata ſꝫm iheronimum ſuper danielem libꝛo· iij.

IIIIꝰ DCCIX

Anno añ xp̄i natiuitatem CCCCLX

Hiſtoꝛia iudith hic texitur· Ipſa autem exemplar totius pudicicie ponitur·

Holofernus pꝛinceps militie nabuchodonoſoꝛ cambiſis multas terras domino ſuo ſubiugauit. ⁊ tandem venit ad bethuliam. ⁊ ibi a iudith muliere interficitur. vt patet iudith. ij· ⁊. xiij.

Pitagoras pꝛimus phūs

Nota ꝙ gentiliū ſapientia que totaliter de creaturis fuit pꝛimo incepit a diis qn̄ adhuc tempoꝛa groſſa fuerunt. quia tunc qui pauloplus aliis ſciebant. a populo rudi dij putabanꝝ. Poſt hec creuit pꝛudentia· ⁊ tunc theologi venerunt. ipſi ſunt poete antiquiores qui de falſis diis multa mendacia finxerunt vrbano ſermone. Si iſti ante veniſſent pꝛofecto dij putarentur· ſed tempus obfuit eis· Poſt hos venerunt ſapientes id eſt ſophi. qui mira iactantia gloriam ſuam celebꝛauerunt. Nec tamen diuinum aut theologicum honoꝛem meruerunt pꝛopter tempus· qꝛ iā melius ſciebāt. malā tn̄ ꝯſuetudinem cum ceteris ꝯtinuauere. licet nouos deos fieri pꝛohiberent· Demū philoſophi claruerunt quoꝝ iſte pꝛimus fuit. eo ꝙ humiliter reſponderet ſe non ſapientem foꝛe. ſed amatoꝛem ſapientie. Hij ꝯmuniter ꝯtradixerunt idolatris· ⁊ plures trucidati ſunt pl'es timoꝛe fecerūt ſicut alij. Peioꝛes fuerūt qui muneribꝫ acceptis etiā ꝯ ꝓpꝛiam ꝯſcientiam cultū ſacrilegum extulerunt· Vide auguſtinū de ciui· dei.

Pono ⁊ phiſios diſcipuli pitagoꝛe hanc ſectam continuauere. vbi per quinquēnium ſilentium ſeruabatur ⁊ poſt eruditi loquebantur.

Quinta etas. Tranſmigratio.

Anno.ccxliiij.ab vrbe ꝯdita romani loco regū ordinauerūt duos ꝯſules. qui ꝑ vnū ānū rege rent. ne ex mora tꝑis in ſuꝑbiā erigerent. ⁊ vt vnus alteꝝ corrige ret ſi erraret aut excederet

Conſules incipiūt

Bru tus — primus ꝯſul.

Luci us — Mutauit roma pncipatū. ſꝫ ñ euaſit tyrannidem.

Leonida rex ſpartanoꝝ cū.iiij^c.hoīm.lxx^c.perſaꝝ pene trucidauit. Mirabile dictū ait ſuis. Prādete hic tanqꝫ apud inferos cenaturi. Et ita factū eſt.qꝛ ex fatigatione ceciderūt ſuꝑ mortuos.⁊ mortui ſunt cum illis pariter.

Reges pſaꝝ. — Dari⁹ itaſpis i iij.mag⁹

Iſte darius fuit vnus de.vij.magis ⁊ ſubtiliter regnū acquiſiuit hic recuꝑauit regno pſaꝝ aſſyrios.⁊ babiloniā.aſiā.macedoniam ꝑ domuit. Cūqꝫ regis ſcitaꝝ filiā in vxorē deſideraret ⁊ ei dare nollet.ob hoc cū.dcc^c.ꝯ ſcitas venit nō veritus ꝓ vnius hoīs libidīe tot milia viroꝝ mortis periculo exponere. qḋ vtiqꝫ incautū ⁊ crudele ⁊ iniuſtiſſimū fuit. Vñ turpiter fugatus.lxx^c.amiſit.tandē cū reſiduis a paucis athenienſibꝫ.puta.xi^c.ſuꝑatus.cc^c.pſaꝝ amiſit. Volēs aūt ſe poſt fugā vindicare. in ipſo apparatu ꝯcidit. Et ſꝫm quoſdā bona ſpes eſt de ipſo.qꝛ habuit fidē vnius veri dei. cui templuꝫ ⁊ ſacrificia fieri precepit ⁊c̄. Vide lyrā ſuꝑ.vi.c. Eſdre

Democritus phūs ſeipſuꝫ excecauit.⁊ de diuite ſe pauperē fecit ob amorē ſapiētie.

Anno mundi — IIII^m.DCCXXXIIII

Linea xp̄i — Abiud

Iſte fuit filius zorobabel.ſed de ipſo ⁊ aliis ꝑſequētibus vſqꝫ ad ioſeph nihil habetur in ſcripturis.niſi qꝛ a mattheo numerātur ⁊ ideo nec tempus eoꝝ debite ſciri poteſt.

ΛƆxƆƆƆƆ

Nota qꝛ ſꝫm magiſtrū darius inſtinctu zorobabel iuſſit reſumi opus dom⁹ dei.precipiens principibꝫ ſuis ne aliquo modo impedirent ſed iuuarent. Vide etiā Eſdre.v.⁊.vi.ca. De hac era ambiguum eſt ꝓpter diuerſitatem doctorum.

Aggeus ⁊ zacharias anno ſcḋo darij increpauerunt ꝑplm ꝓpter negligentiā eoꝝ ad edificanduꝫ domū dñi.⁊ ſolicitabāt zorobabel vt loqueretur ſuꝑ hoc regi.⁊ ānuit rex.⁊ accenſum eſt cor populi vt edificarent templum. vt patet Eſdre vi.

Pontifices

Templum ꝑficitur anno.vij.darij Aggeus de hoc templo prophetauit.qꝛ gloria eius maior erit qꝫ primi. qḋ eſt intelligendum ſpiritualiter. qꝛ xp̄us dominus deſideratus cunctis gentibus hoc corporali preſentia ſepi⁹ ingrediendo magnifice glorificauit. ⁊ oblatus fuit in eo in die purificationis marie.alioquin non poteſt ſtare veritas prophetie.quia iſtud ſecūduꝫ quaſi nihil fuit reſpectu primi. Auguſtinus hic fortiſſimum ſumit argumentum contra iudeos.qꝛ hec autoritas neceſſariiſſime intelligatur de eccleſia que eſt domus dei ex viuis lapidibus.quia hoc templum nec vnqꝫ habuit parem gloriam.taceo maiorem. Vide auguſtinum xix.de ciui.dei.

Ioa chim

Iſte ſꝫm ioſephum cognominatus eſt ioſedech ſub quo ciuitas iłrm extructa eſt. vt dicit etiā euſebius. ſicut etiam ꝑꝫ neemie.xij.

His quoqꝫ temporibus pytagoras phūs claruit.qui ſamo oriundus crotone deguit. Nouiſſime metapontum adijt.ibiqꝫ ſepultus eſt.

Iſte dictator creatus fuit vt ꝯſules preire t potentia ꝯtra inimicos

Dictator nomē eſt officiȷ̄ dignioris

Hoc tpe facta eſt rome diſſenſio plebis a ſenatu.

Thitus. Quinti⁹ rept⁹ in rure ab aratro ſumptus eſt ⁊ in dictatorē creatus. Hic romani iam pene deſperatā ꝓpter adūſos caſus. magnifice conſolatus eſt triumphis ſuis.

Publius Tpe hoꝝ ꝯſulū fames ⁊ peſtilētia grauis romā corripuere. Et bellū vientiū atrociſſimū fuit.

xerſes filius darij. vel magnus Iſte xerſes multitudine populoꝝ q̄s collegerat terras mouit ⁊ vndas. ⁊ tñ pene nihil ei ꝓſpere ſucceſſit. Amiſit quippe in breui tpe decies nonies cētena milia viroꝝ. Iſtē tandem poſt modicū p artabanum prefectū ſuū occidit. Grecorū aūt numerus, qui victores extiterunt. longe maior erat occiſoꝝ. O tpa dolēda ⁊c. Vide oroſiū. Narrat em̄ btūs iheronimus in ep̄lis ſuis q xerſes cū de ſublimi loco innumerabilem exercitū vidiſſet fleuiſſe dicitur. eo q poſt. c. annos nullus eoꝝ ſupfuturus eſſet

arthabanus. vij menſibus. Iſte artabanus nō ponit in cathalogo regū pſaꝝ. q2 paꝝ pfecit. Tñ iheronimus videtur eū numerare ſup danielem. libro. iij.

Fabiorum glorioſiſſima familia vrbis. bello vientano proſternitur.

IIII⁹ DCCLIX

eliachiz. De hoc nihil habetur in ſcripturis niſi Mathei primo.

Anno añ xpi natiuitatem CCCCXL

Eſdras vir ſanctus atqȝ doctiſſimus velut alter moyſes in populo venerandus habitus eſt. Hic primum de babilone cum ceteris venit. ſed iterum paterna ſolicitudine motus rediȷ̄t vt plures lucrifaceret ⁊ ſecum adduceret. Tempore autem iſto legem ceteroſqȝ libros ſanctos reparauit quos combuſſerant caldei. felix teſtimonium orbi relinquens. nouos ⁊ facilliores apices inuenit. Quo feliciter in ſpiritu ſancto peracto. venit iteꝝ iheruſalem cū multitudine magna. regalibuſqȝ priuilegiȷ̄s. vt doceret pplm. Eſdre. vij. Obijt in ſenectute veneradā. ſepultus ibidem.

Malachias ꝓpheta claret ſic dictus id eſt angelus, ꝓpter optimam vitam ⁊ decoꝝ aſpectum. Aiunt q ore eodem quo propheta uerat. angelus domini apparens eadem iterabat.

Anaxagoras phūs claruit. Hic hūit ſucceſſorem qui dicebatur archelaus mgr̄ ſocratis

Hereclytus cerebroſus.

Heſtilius tragediarum ſcriptor

Sētētias hoꝝ floridas vide in ſpeculo vicēciȷ̄

Pindarus poeta Sophocles.

Euripides Socrates naſcitur.

Herodorus hyſtoriarum ſcriptor.

Empedocles. ⁊ plēs aliȷ̄ claruerunt tpe xerſis

Permenides ⁊ aliȷ̄ philoſophi notabiles maxime in moralibꝫ claruerūt.

Socrates phūs. Hic hꝫ magnas laudis prerogatiuas. quē etiā btūs iheronimus ſibi in exēplū ꝓponit ⁊ aliȷ̄s. Fuit em̄ mire pacie ⁊ ſpe eq̄nimis ⁊ ſubtili⁹ de primo ēte id eſt deo ferē ſenſiſſe. p quo tandē venenum in carcere bibit.

Plato diſcipulus eius. Ipocras ⁊ plēs aliȷ̄ fuerūt tūc nōiati viri. quoꝝ laudes ꝑmāſerunt

Quinta etas. Tranſmigratio.

Uirginius filiã ꝓpriã gladio tráſfigit. ne ſeruituti traderet. ⁊ ob hoc tribuni inſignia deponere coguntur. Uide thytũ liuiũ de ꝯditione vrbis libro. iiij

Marcus. Lex. xij. tabularum rome inſtituta eſt. Decẽ enĩ tabule a grecis delate ſunt quibus due addite ſũt a romanis anno. ccc. ab vrbe cõdita

Romani gneus.

Tribuni. Decẽ viri inſtituti fuerũt loco ꝯſulũ. q2 nimis ꝯq̃rebatur de pũſo regimĩe ꝯſulũ ⁊c. Iſti duo pariter prefuerũt nec ꝓfecerũt.

Regis perſarum Arthar xerſes lõginian⁹ ipſe eſt ãnus mũdi. iiij⁹ dcclxxiiij. an. xxi.

Xerſes menſibꝫ. ij.

Segdianus menſibꝫ. vij

Iſte arthar xerſes ẽ ſub quo Eſdras veit ihrlm. ⁊ neemias fuit pincerna ei⁹ quẽ poſt miſit ad edificãduꝫ muros ciuitatis.

Roma in ꝯculcatiõe incenſa. ⁊ muri ei⁹ deſtructi. Nã ſenones galli cũ romanis pugnant. ⁊ cepta eſt vrbs preter capitoliũ. qḋ etiã ꝑdidiſſent ſi pugil anſer ex laſſitudine pugne dormiẽtes romanos nõ excitaſſet. Quapropter ãbroſius ex ꝓbrãdo eis ingratitudinẽ xp̃iane ꝓſperitatis. dicit eos magis debere ſacrificare anſeribus q̃ꝫ dijs. Idem auguſtinus. Os inferni in medio vrbis horribiliter apparuit. De cuius exalatione plures interfecti fuerunt. Ubi cũ ſe marcus curtius armatus proieciſſet. ceſſauit plaga impiorum demonum.

Anno mundi IIII⁹ DCCLXXXIIII

Linea xp̃i

AXCCCC

Ebdomade danielis hic incipiunt. De his eſt grandis altercatio inter doctores ⁊ laborintus maximus. Uide iheronimum ſuper danielem. ⁊ lyram. ⁊ vlricum li. v. ca. iiij.
Porro beda ꝯputat per annos lunares. ⁊ incipit vigeſimo anno arthar xerſis.

Neemias vir benigniſſimus ac deuotione precipuus. fuit pincerna arthar xerſis regis perſarum. Hic vigeſimo ãno eius iuxta dei volũtateꝫ miſſus eſt ab eo vt inſtauraret muros ihrlm. ⁊ edificauit eam in anguſtia temporum. Expleto autem ope miraculoſe ignem ſcĩ repererũt. ⁊ muros dedicauerunt. Deinde redijt ad regem. ⁊ iterum reuerſus eſt ihrlm ⁊ mortuus eſt. ibiq̃ ſepultus iuxta muros quẽ edificauit. Uide in libro eius. Et hic finitur hyſtoria librorum qui ſunt de canone.

Iheruſalem reedificatur a neemia ⁊ alijs filijs iſrahel. ⁊ habet tres habitationes. Prima habitatio eſt cõmunis populi. ſcilicet artificum laborantium in mechãicis Secunda habitatio eſt nobilium ⁊ prophetarum. Tertia habitatio eſt regis ⁊ ſacerdotũ. Itẽ hꝫ. vi. portas quarum prima dr̃ porta vallis vel ioſaphat. ſc̃da porta ſterquilinij tertia porta vetus vel iudiciaria. q̃rta porta piſciũ vel dauid. q̃nta fontis ſiloe vel aq̃rum. ſexta gregis vel probatice piſcine.

Chratinus primus comicus. qui ſub ſpecie iocalitatis aperte vicia redarguit
Archita tarẽtinus mgr̃ platonis.
Alcibiades ſocraticus
Eudoxus. aſtrologus.
Epicurus vorax.
Dyogenes alexandro potẽtior ⁊ ditior fuit. eo q quicq̃d dare potuit ꝯtempſit. quicquid auferre vel inferre nõ expauit.

Ludi ſcenici inſtituuntur.vt peſtilentia ceſſaret rome. De his auguſtinus multa tractat diligenter improbando deorum falſitatem · qui talibus ludis placari poſcebant. Jta turpiter iſti exercebant̃ vt ne dū honeſti viri ⁊ femine his intereſſe nō vellent.ſ꞉ nec vel delonge intueri. O ſacrilegia deoꝝ quibus nouella romanorum indoles ad tanta crimina prauo trahebat̃ exemplo.ita pro depellenda tꝑali peſte corporum acceſſitus eſt ꝑpetuus morbꝰ animarum.

Tribuni loco ꝯſulū inſtituuntur. Uer hec mutatio magnā ꝑniciem reipublice inuexit· eo ꝙ ſinguli cū impatoriis inſignibus ꝓceſſerunt· donec ꝑ vim coacti hmōi faſtuꝫ deponerent ⁊ tyrannidem. Nulla autē reſtat iam ſpes tranquillitatis adipiſcende romanis·niſi ꝑ ſolam patientiam.quam vera dei ſapientia xp̄s edocuit.

Darīꝰ nothus ā.xix

Jſte darius grauem manum miſit contra athenienſes·vnde tandem cōtriti ſunt qui ſupremi fuerunt.iuxta morem mutabilitatis humane. Sub eo egiptus receſſit a perſis. Hic habuit fratrem nomine cyrum.bellicoſiſſimum· Uide oroſium libro.ij·

Mediolana ciuitas conditur.ſic dicta.quia ibi tunc apparuit ſus.que pro media parte portabat lanam pro pilis. Hoc modo omnia glorioſa mundi a paruis ⁊ pene vilibus ortum habent.⁊ in idipſum tandem reuertuntur.

His tꝑibꝰ athenienſes.xxiiij.litteris vti ceperūt.cū antea·xvi·tm̄ litteras haberent·

IIIIᵐ DCCCIX

Anno ante criſti natiuitatem CCCXC

Bella athenienſium famoſiſſima quaſi ſecunda troiana circa hec tempora fuerunt·⁊ cōſumpti ſunt miſerabiliter ⁊ in ſeruitutem redacti· Quomodo perierunt qui dn̄abantur populis·

Plato ph̄us diuinꝰ nominatiſſimus claret·quem auguſtinus extollit·quaſi vltra de diuina ſcriptura aliquid ſenſerit· Ariſtoteles diſcipulus eius fuit.

Jſte heliazib vel eliazaphat ſucceſſit ioachim in pontificatu·vt dicit euſebius. Et vlteriꝰ cōmuniter doctores ſequuntur ioſephum vt magiſter dicit. quem ſe etiam euſebius ſequi teſtatur.

Heliazib.

Dioniſius ſiculus tyrānus peſſimus de ſicilia expellit̃ Hic erat diſcipulus platōis ſ꞉ n̄ imitator. Quodā tpe vidua quedā paupc̄la ꝓ ipſo diis imolabat·obſecrās· qtūs diutiꝰ viueret.ipſo retro ſtāte ſecretiꝰ ⁊ admirāte. Cōpleto aūt ſacrificio accerſitā introgās ait· Cur ſic ꝓ me oras..qui ſꝑ tibi moleſtꝰ fui. Jlla rn̄dit Dn̄e auꝰ vr̄ tyrānꝰ fuit·⁊ vaccā vnaꝫ mihi abſtulit.⁊ n̄ retinui niſi tres.rogauiq꞉ deos vt morerer̃ ſi forte ipſo defuncto filiꝰ eiꝰ p̄r vr̄ mihi eā reſtituerꝫ·ſ꞉ ille peior·nedū illā retinuit·imo vnā filr̄ abſtulit ⁊ remāſerr̄ mihi niſi due Jterꝫ īprecatꝰ ſuꝫ ꝯ eū vt morerer̃.ſperās a vobis mihi reſtitui vaccas meas.vos aūt peſſimꝰ oīm nihil mihi reddidiſtis.inſuꝑ etiā afflictā afflixiſtis·vnā auferēdo. Timui g̊ ne pꝰ morte vr̄aꝫ adhuc crudelior ſurgat qui hāc filr̄ auferat.⁊ fame moriar.iō deos exoraui ꝓ vita vr̄a· infeliciter expta ꝙ pene ꝯtinue res in deterius dilabunt̃· Hec ſunt vba vetera·⁊ noua predicta cuius expientiā nō oēs eq̄liter aduertunt. Qui aūt hec patiunt̃.a riſu ſe ꝯtinere nouerr̄.

Quinta etas. Tranſmigratio

Iſte camillus furius dictus extitit. qui afflicte reipublice magnifice ſubuenit. expugnādo ſcꝫ venientes. qui per. x. ɔtinuos ānos valde romanos attriuerant. Hunc tm̄ vi ꝑpoſtea ingrata ciuitas damnauit. Oroſius dicit hanc victoriam magis vtilē q̄ꝫ nobilem fuiſſe. qꝛ ſine vllo digno romano virtutis teſtimonio. clādeſtina obreptione facta fuit. Nec ob hāc iniuriā deſtitit quin rediret iterum de exilio. denuo patriam defendens Et hoc magnū eſt exemplum patientie chriſtianis. ſm̄ auguſtinum

Romani — dictator — camillus

Iſte aſſuerus ɔgnominatus eſt minenon. darij. ꝛ pariſatidꝭ filiꝰ a. lxx. ab hebreis aūt aſſuerꝰ dictꝰ. Et habuit fratrē nōie cyꝝ. quē poſt mortē patris in bello ſupatū occidit. qꝛ niſi ꝑ letale bellū libido dn̄andi nequibat mitigari. cū tn̄ tot terras poſſideret ꝙ merito pluiſq̄ꝫ. c. regibꝰ ſuffeciſſent dn̄ia eaꝝ. Hic pmo vaſti reginā pulcerrimā duxit vxorem quā tn̄ poſt abiecit. ꝛ heſter virginē de ſtirpe beniamin loco vaſti ſumpſit. ꝛ mardocheū patruum eius ſublimauit amon prius ſuſpenſo. Hic videtur homo pacificus fuiſſe ſed nimis luxurioſus vt ptꝫ in libro heſter. i. ꝛ ij. Fertur etiam filios. ccc. habuiſſe. e quibus darius queꝫ in regem ſublimauit. ꝛ. xl. alij nobiliores coniurarunt vt eum interficerent iam ſenē. vt ſic licencius regnarent Quo comperto omnes fecit occidi. quia per que quis peccat. per hec ꝛ punitur.

Reges perſarum. — Aſſuerꝰ vꝉ artarxerſes. — ā. xl.

Anno mundi

Linea xpi — Azor.

IΛXƆƆƆ

Heſter hyſtoria hic texitur ſm̄ doctores latinos. Vide lyram hic ꝛ etiam danielem. capi. ix Mardocheus iudeus vir ſanctus clarus habetur Et primus poſt aſſuerum in toto regno perſarum. ſemper tamen humilis ꝛ deuotus cultor dei. ꝛ fratrum amator. Et ſm̄ hanc computationem latinorum tempore exaltationis ſue fuit annorum. cclx. Vide lyram

Samnites medij ſunt inter picenum campaniam ꝛ apuliam.

Pontifices

Ariſtotiles audiuit platonem. xviij. annum gerens. Hic poſt fuit magiſter alexandri.

Demoſtenes orator fuit

Speuſippus poſt platonem achademicam tenuit

Senocrates ſucceſſit. mortuo ſpeuſippo

Hermes treſmegiſtus qui ꝛ mercurius dictus eſt fuit circa hec tempora.

Lacedemones ipſi ſunt ſpartani expugnantur ꝛ in ſeruitutem rediguntur. quorum improba dominandi cupido infinita mala ſuſcitauit.

Apuleius ꝛ hermes diſcipuli platonis in templorum locis ꝛ porticibus verſantes. nihil aliud q̄ꝫ de virtutibus cogitabant. qui oculos effodiſſe leguntur. ne per eorum viſum a cōtemplatione ſapientie auocarentur.

Cobares phūs. qui ait. In ſuo negotio quiſq̄ꝫ ebetior eſt q̄ꝫ in alieno.

Senocrates grauiſſimꝰ philoſophorum ꝛ caſtiſſimus fuit.

Mallius torquat⁹ pugnā inchoauit atrociſſimā cū gall'. ꝑcuſſoq₃ gallo qui eū ad ſinglare certamē ꝓuocauit. torquē aureā de collo eius tulit. ⁊ ſuo impoſuit. Un de ipſe ⁊ poſteri eius dicti ſunt torquati

Tit⁹ q̄nti⁹

Iſte q̄nti⁹ dictator cruētiſſima ꝯgreſſione bellū a mallio inchoatū ꝑegit. ⁊ victor fidel factus in eade pauꝑtate ꝑmāſit ſic añ. iiij. iugera ſuis manib⁹ colēs. Hūc in exemplū aducit aug⁹ de ciui. dei ꝯtra auaros. ⁊ ſuper hos xpianos quoſdam

Gaius

Sub h' gaio facta ē pugna tuſcoꝝ. q̄ruꝫ octomilia capti fuerunt.

Marcius

Ochus annis. xxiij.

Iſte ochus qui ⁊ arthaxerſes egiptū reuocauit ad impiū pſaꝝ nectabano rege in ethiopia pulſo. ⁊ plurimos iudeoꝝ in trāſmigrationē egit. ⁊ iuxta mare caſpium collocauit. qui nimis creuerūt ibi. Hic etiā miſit vagoſū principē trāſflumē qui tributa p eſdrā dimiſſa repetijt. ſ. ſeptimi anni ꝓpt ſabbata fre. Mirē quō hicut putat' filius heſter ita fuit iudeis infeſtus

Arſam⁹ anno. i.

Iſte arſam⁹ qui ⁊ argus ſucceſſit ocho ⁊ paꝝ regnauit.

Marco valerio. teſte eutropio. euenit victoria ꝯ gallū ſiue gallos. ꝓpter coruū qui inſidēs eius brachio eruit oculos galli cū roſtro ex quo poſtea cognomē ſumpſit. Marcus valerius coruinus.

Ariſtotiles famoſiſſim⁹ ⁊ oīm phoꝝ ſubtiliſſim⁹ claret. ſectāq₃ pypotheticoꝝ ꝯſtituit.

IIII^c DCCCXXXIIII

CCCLXV — Anno ante chriſti natiuitatem

Vagoſus prefectus ochi tēpluꝫ ſuꝑbe intrat. ⁊ ſpoliat. ⁊ tributa miniſtris dei imponit. ꝓpt diſſēſionē pōtificis cū fratre ſuo ieſu quē occidit

Sydon deletur ab ocho rege perſaꝝ. Erube ſce ſydon ait mare.

Iudas.

Iſte iudas vel ioade fili⁹ elizaphat fuit ſummus ſacerdos tpe mardochei. cui idē epl'as miſit de obſeruatione dieꝝ furim. vt patet heſter. ix.

Philippus rex macedonū. pr̄ alexandri putatiuus. p. xxv. ānos tyrānideꝫ exercet fractis ſacrificijs. ita elatus vt licere ſibi oīa que cogitauiſſet putaret. tandē doloſe occiditur.

Iohānes.

Iſte iohānes filius iude habuit fratreꝫ qui dicebatur ieſus. ⁊ aſpirabat ad pōtificatū quapropter familiaritateꝫ vagoſi prefecti transflumē ſibi comparauit.

Confiſus aūt ſuꝑ hoc altricare cū iohāne cepit in tēplo. ⁊ ideo incitauit frēꝫ. vt eū occideret

Fabrici⁹ vir digne meōrie nulla potuit induſtria pyrri regis a romana ciuitate diuelli ꝑmiſſa etiā q̄rta pte regni. tādeꝫ pyrrus ait. Hic ille fabrici⁹ q̄ difficili⁹ a ꝟtute q₃ ſol a curſu ſuo auerti poteſt.

Quintius curtius phūs. Hic contra alexandrum multis rationib⁹ ſerioſe diſſeruit. eum increpando. Si deus es inquit beneficia largire non auferas: Si homo ſemꝑ id cogita alijs poſtpoſitis

Caliſtenes phūs. ꝯdiſcipulus alexandri ſub ariſtotile ab eo occidit'. q₂ eum pro deo non adorauit. ⁊ multas tyrānides ſil'es idem alexander ꝑfecit magis ductu ꝓprie ꝯplacentie. q₃ recte ratiōis. q₂ valde ꝯmune eſt apd̄ potētes. Indignāt' accipiūt ſi quis ꝓferat vel faciat que eis nō placēt qd̄ ꝑiculoſiſſimum eſt. ⁊ ſibi ⁊ alijs.

Minutia virgo vaſtal' ꝓpᵗ inceſtū viua ſepulta ē. Hec ⁊ ſilia allegari ſolēt in exēplu3 xpianis ꝙ legaliter ⁊ diſtricte vicia etiā apud gētiles puniebantur

Romani

marcus

Iſte marcus cu3 vi⁹. romanis pugnauit ꝯ gallos ꝗs in fugā vtit ⁊ grauiter trucidauit

Valeri⁹.

manilius

Decius

Iſti duo ꝯſules ꝯ latinos pugnātes deci⁹ occiſus fuit. ⁊ māilius triūphauit. Sz qꝛ ꝓpriū filiū occidit. ſolitas laudes ñ hūit. Ille nāqꝫ fili⁹ ꝯ impiū ꝯſulū pugnauit ꝯ hoſtes. ⁊ ꝗuis victor extitit. tñ ꝓpᵗ inobediētiā virgis ceſus. ⁊ capite punitus fuit. Hoc in laudem patris auguſtinus allegat.

Darius annis xxiiij

Reges pſap

Iſte dari⁹ potētiſſim⁹ auſus eſt a grecis tributa expetere. ꝗ fuit occaſio ꝺſtructōis toti⁹ monarchie pſap. ꝗ hic trāſlata fuit ad grecos iuxta ꝓphetiā dañ. Ferᵗ ꝙ amiſerit quiqꝫs decies cētena milia bellatoꝝ. ꝗs oēs alexāder de perſis occidit. Circa hec tpa dicit oroſi⁹. ꝙ nox vſqꝫ ad plurimā diei ptē vedi viſa eſt. ⁊ ſaxea grando. i. veri lapides de nubib⁹ deſcendentes terram feriunt

Dedicatio prima apud romanos Nō ꝙ romani vſqꝫ ad iſta tpa nūqꝫ ſe capi pmittebāt l'i ſuitutē redigi. ſz aut vinci aut occidi maluerūt. ſz circa hec tpa hec eoꝝ animoſitas ſedata fuit a ſamnit;. Vez papiri⁹ hᷓ ſcādalū āmouit. qñ poſt vicit ſamnitas lic3 maius dedecus ſc3 periurij tunc roma ꝯtraxit.

Anno mundi IIII⁹ DCCCLIX

Linea xpi

IↃCCCC

Alexander naſciᵗ ex olimpiade vxore philippi regis macedonū. adultera p nectabanū nigromāticū regē egipti. qui p incātatiōes illudebat ei ꝗſi deus amō ꝯcubuiſſ3 cū ea. Hoc colludio potentū adulteria ⁊ ſtupra ſolebāt excuſari. aut etiā honorari. ſz paupeꝝ capitali pena feriebāᵗ.

Pontifices

Exercitus darij primus. dc⁹. Secūdus. xx⁹. peditū. ⁊ centum milia equitum. Tertius cccc⁹. peditum. ⁊ centum milia equitum. Et in hᷓ tertio congreſſu darius letaliter vulneratus cū fugeret miſerabiliter ſolus in via derelict⁹ obijt alexandro preſente. que3 licet inani miſicordia tamen regali cum honore ſepeliri iuſſit

Iad⁹

Iſte iad⁹ irato alexādro occurrit pōtificalibus indut⁹. ⁊ placat⁹ ſubito rex de eq̄ deſcēdit. venerabaᵗ antiſtitē. ⁊ cū pace ⁊ gaudio intrauit ciuitatē. fecitqꝫ ſibi afferri codicem dañ. ⁊ exponi ꝓphetiā ꝗ de ipo loqᵗ quib⁹ peract; gauiſus eſt valde. qꝛ oia ꝗ p ſomniū añ viderat. debito ordie ꝯplebanᵗ. Et viſu3 ē ſibi ꝙ ipſe eſſ3 ille de ꝗ hec ꝓphetata fuerᵗ. ⁊ maiorē ex hᷓ ſumpſit audaciā pugnādi ꝯ dariu3. oblatoqꝫ ſacrificio iuſſit petere iudeos ꝗ vellent. ⁊ ꝯceſſit vt ſuis legib⁹ vtereᵗ. ⁊ ꝙ ſeptimus annus eſſet abſqꝫ tributo ꝓpter ſabbatha terre. Vide auguſtinum.

Menander comicus
Xcenſippus phūs

Anthiochia
Ediſſa
Seleucia
ciuitates conduntᵗ.

Philemon phūs
Xenodemus phūs

Iſte Papirius cum adhuc puer eſſet prudentiſſimus fuit. ⁊ pulcrum mēdaciū finxit vt matri celaret ſecretum conſulatus. Cum autem vir factus eſſet adeo bellicoſus fuit vt Alexandro cuius aduentum romani formidabant merito obijceretur. nec quicq̄ȝ de dijs curabat. ſȝ augures infauſtam predicentes deridebat. ⁊ hoc in magnā eius laudem referunt doctores ſancti. quia ī hoc ſe virum prudentem ⁊ magnanimum oſtendit

Papiri⁹

Iſte Philippus fuit rex macedonū. frater alexandri ſm̄ hyeronimum. annis. xi.

Philipp

Alexander magn⁹. monarchia grecoꝝ. ā. xij.

Ptholome⁹ rex egipti

Reges egiptioꝝ

Iſte Alexander. magnus dcūs ꝓpter mirabilē victoriā quā habuit de toto mūdo q̄ſi in breui tp̄e. qḋ euidens fuit iudiciū ire dei ꝯtra pctōres illius tp̄is. Nā aliq̄ miracl'a oñdit ſibi deus adiuuādo man⁹ eius. q2 mare pāphilicū ſibi diuiſū fuit. ſic̄ olim mare rubrū iudeis q̄ñ pſequebāt̄ dariū. Etiā or̄one fuſa mōtes caſpij clauſi ſunt. ⁊ iudei quidā puerſi incluſi. Tandē in babilōe hauſto veneno morit̄. anno etat̄ ſue. xxx. anno mōarchie. v. macedonū. xij. ⁊ hoc mō mīte hy. ꝯcordāt

anti/gon⁹

Nō fit hic ꝓſecutio de hoc in ꝓphetia danī. ergo neſci doctores ītromittūt ſe de vlteriori ānotacōe

IIII⁹DCCCLXXXIIII

Sadoch

De hoc nihil habetur niſi q̄ꝫ cum alijs numeratur Math. i.

Anno ante criſti natiuitatem CCCXV

Nota q̄ꝫ defuncto Alexandro. cū. xij. illi quib⁊ regnū diuiſit inter ſe nō poſſent ꝯcordare. infinita bella ſurgūt. ⁊ multiplicata ſunt mala ſup terrā vltra modū. Tandē ꝯtritis alijs iſti. iiij ſcȝ Anthigonus rex aſſyrioꝝ. Ptolomeus Lagi filius rex egipti. Philippus rex macedonū. ⁊ Seleucus rex ſyrie. obtinuer̄t ptātem iuxta ꝓphetiā Danielis. Uide Oroſiū. De regno vo egipti principalr̄ hic fit proſecucō. q2 iudeis q̄ñq̄ȝ infeſti. q̄ñq̄ȝ fauorabiles fuer̄t reges ipſius qḋ iō euenit/ q2 reges ſyrie pene ſp̄ cū egiptijs pugnabāt. iſrael aūt in medio eoꝝ iugiter affligebāt̄ quocūq̄ȝ ſe verteret. iam ab hoc iam ab illo. Et primo iſte ptolomeus grauiter eos afflixit. eoſq̄ȝ capiens doloſe vendidit. Et hac occaſione diſperſi ſunt in nationib⁊. vt patet actuū. ij Ipſe autem impunitus non euaſit. Uide Oroſium

Reges Syrie

Tp̄a horrēdiſſima. vndiq̄ȝ vox ſanguinis ⁊ clamor pugne. Mira dei patientia.

Seleuc⁹

Iſte. Seleucus vel Nichanor. filius Antiochi poſt multa bella cum babiloniā deuiciſſet. totius aſie dyadema ſibi impoſuit. anno. xij. poſt mortem alexandri. Et ab hac etate ſcriptura machabeoꝝ regnum grecorum enumerat. vt dicit Euſebius

Exercitus alexandri (vt dicit Oroſius) fuit peditū. xxxij⁹. ⁊ equitū. iiij⁹. Naues. clxx. ac tā pua manu vniuerſū terraꝝ orbē/ vtrū admirabili⁹ ſit q2 vicit. an q2 aggredi auſus fuerit incertū ē Sūma occiſoꝝ de pſis ab exercitu alexādri admodū puo. fuere quinquies decies cētena milia

Hec idem

Alexandrie. xij. ab alexādro ꝯdite ſunt. ſcȝ q̄lib;t anno regni ei⁹ vna

Ei

Hoꝝ ꝯſulū tpe ſūt rōni·q꜡.iiij·ppl̄i italie ꝯtra eos in vnum fedus coiecˉt·q̄s tñ ſubtiliter pau-

Romani

Fabius. — latinꝗ vicerūt. Unde o roſium

Dolobila. — Hoꝝ tpe xviij⁹. romanoꝝ a gall' occiſa ſūt nec apparet

Decius

Domitius

qn rōni iuſtū bellū habuerūt.

Emilius — Iſte cū romāis ꝯ tarentinos iuſtiſſimū bellū egit auxiliū ferēte tarētinis pirro rege grecoꝝ. Bellatū ē vltra.iiij. ā.tādē victo pirro ⁊ in pt̄iā redeūte mirabiliterꝗ moriēte arētini cū cartegineſib᷒ fedus inie-rūt.ex h̄ punica bella inchoata fuerūt

Curius. — Iſte tertiū bellū ꝯ epiratos geſſit

Marcus. — ⁊ ceſis.xxiij⁹ pirruz fugauit.

Reges egipti

Ptholomeꝰ philadelphꝰ — ā.xxxviij.

Iſte philadelpus rex deuotꝰ ⁊ vnius veri dei cultor valde gratioſus erat iudeis q̄꜡.clxx⁹.ſoluit a captiuitate. ⁊ libertate p̄ſtita pl'es exaltauit. Hoc aūt totuz fecit vt placaret ſibi deū iſrael cuiꝰ mirabilia audiuit. ⁊ legē h̄re deſiderauit. Nec potuit trāſferri in aliaz linguā niſi a deuotis ⁊ dignis cū debita reuerentia ⁊ ſolēnitate. Quidā nāꝗ attentauerˉt eā inferre in hyſtorias ſuas q̄s dīna plaga tetigit do nec peniterēt. Hic ergo miſit ad eleazaꝝ·vt doctos ⁊ idoneos viros ſibi deſtinaret.qđ libēt̄ fecit

Peſtilētia grauis rome fuit.q̄ ſp̄ breues indutias ibi habere ꝯſueuit. Uerū hec nimis magna fuit preſertim in mulierib᷒ ⁊ pecorib᷒.ita vt eē in vtero cōiter necarēt̄ aīaliūꝗ genus defectuꝝ putaret̄.

Anno mundi IIII⁹ DCCCCLX

Linea xp̄i

Achim.

XCC

Hoc tpe romani ſamnitas poſt multa bella oppreſſerūt. Propriū eni eiſ fuit nihil proſpere ſecum agi.niſi poſt longiturnos labores ⁊ pericula. Unde dicit Augꝰ ꝙ multo vixiſſent felicius romani ſi depoſito faſtu dominandi morem ſimplicium ſectati eſſent.

Iſte Jonias fuit filius Jadi.

Pontifices. Onias — Symō

Hic ꝓpter ſanctitatē vite ſingularē fuit iuſtus ꝓpulo cognoiatus.qd frequēter ꝯtigit plurib᷒ alijs. Hic Oniam adhuc puerum reliquit.

Olimpias mater alexandri magni.mulier tyrānide plena occidit̄.⁊ mortē impterrita ſuſcepit ſine oī ſigno muliebris pauoris ſic̄ filius eius fortiſſime mortuus fuit. Mira ꝯſtantia in femineo ſexu ꝓpter humāe laudis extollentiam

Reges ſyrie

Antiochꝰ.

Ab hoc anthiocho.qui erat ſcđus rex ſyrie poſt alexandrū magnuz. oēs ſeq̄ntes reges ſyrie dicte ſūt antiochi

Soſtratus Pharum in alexandria ꝯſtruxit in mari. Eſt autem pharus turris maxima paſſus.xx. hn̄s fundata in mari ſup.vij.cancros vitreos. Unum de ſeptem mirabilib᷒ mundi

Criſippus ph̄us hic dixit ꝙ ſtultus nulla re ſcit vti.⁊ ꝗ̄ ei nulla re opꝰ ē.

Fulgor zōnalis circa hec tpa ceſſauit.ſm Joſephū.q꜡ appropinquāte ſole deficit aurora id eſt xp̄o qui infallibilē ꝟitatē docturꝰ proxie venturo figuralis ꝯſultio t̄miata ē.vide mgr̄m ſup co

gemitius.

Iſte argiuoꝝ vrbē cepit ꝛ legionē militū rōnoꝝ rome miſit qui oēs virgꝭ ceſi et ſecuri ꝑcuſſiſūt a ciuib' ī medio fori.qꝛ ñ legittie ſe habuerūt.ita ſtricte tūc rome iudicabaꝰ vt nec etiā victorib' ꝑcereꝰ ſi in modico excederēt.

ſempni'

Iſte adūſū picētes bellauit.ꝛ terra tremuit q̄ ſi ſaguinē fūdēs horreret accipe.ꝛ pene oēs ab vtra ꝑte corruerēt. paucꝭ rōis q̄ victorib' exceptꝭ

Appius

Iſte appius ſiracuſanos ꝛ pēos ſupauit.ꝛ mlꝰ ctā īpoſuit viā appiā ſtrauit aq̄s claudias ꝯducit

claudius

Gneus

Iſte fraude circūuētus haībaꝰ interfectus eſt ab eo

Gayus

Hic totū exercitū haībaꝰ ꝯterens eum in fugā ꝯuertit

ptolmeus euergetꝭ an. xxvij.

Prodigia magna rome fuerūt. Fulgura edes muros.menia ꝛc.combuſſerūt. Flāma ſciſſa hiatu terre eructata.v.iugera exuſſit. Itē ñ lōge poſt fontes viſi ſūt ī ſanguinē. Et lac de celo viſuꝫ ē manare

Iſte Euergetes fuit filius philadelphi.et totꝰ victorioſus. Hic poſt vaſtatam ſyriā.ꝛ ſiciliam ꝛ partem aſie.inter innumera ſpolia que cepit etiam deos eorum quos cābiſes in perſas tranſuexerat reuexit.ideo euergetes dicitur.quod reuectionem ſonat.

Hanibal ſenioꝛ primum bellum punicum inchoauit.qui ſemel ꝛ iteruꝫ ſuperatus a romanis.tandem ab exercitu ſuo lapidibus obrutus moritur. Infortunatus fuit.

IIII^m DCCCCXXIIII IIII^m DCCCCLIX

Anno añ xp̄i natiuitatem CCXL CCXCV

Septuaginta interpretes legem transferunt de hebreo in grecum cum grandi miraculo tot viri in.lxxij.diebus totam ſacram ſcripturam interpretati ſunt.cum ſumma ꝯcordia ſpiritu ſancto omnia preſidente ꝛc. Vide auguſtinum.xviij.de ciuitate dei pulcre. Uerum iheronimꝰ non per omnia concordat.vt patet in eius prologo ſuper bibliam.

Eleazarꝰ.

Iſte fuit frater ſymonis.ꝛ miſit ptolomeo.lxxij.viros prudentes ad interpretādū legē.de qualibet tribu.vi. Qd aūt dicunꝰ.lxx.tm̄ vſus ſacre ſcripture obtinuit.que q̄nq̃ ſubticet ꝑuū numeꝝ excreſcentem ſuper aliquā ſummam.

Onias.

Iſte onyas filius ſymonis iuſti zelo legis vel potiꝰ ex auaricia tributa negauit euergeti ꝓpter quod tota iudea pene fuiſſet peridita.vt dicit ioſephus qui euꝫ in honoꝛiuꝫ fuiſſe teſtatur ꝛc.

āthiochꝰ

Iſte anthiochus pugnā grauiſſimam habuit contra philadelphū regem egipti. Et quia non potuerunt in concordiam bellando peruenire .per alium modum pacificati ſunt.accepit eīn beronicē filiā regis egipti in vxorē iuxta ꝓphetiā danielis. Uide iheronimū ibidē.

Crates thebanus auri pondus proiecit in mare.malens ſubmergere diuitias.q̄ȝ ipſe ſubmergi ab eis .

Herasiſtratus medicus ꝛ conſul clarus habetur

Iſte regulus primū totus victorioſus. tres reges vicit. ⁊ .lxxiiij. ciuitates ſubegit. ſerpētē maximū. cxv. pedū extinxit. Tandē cū nimis rigidus eſſet ꝯtra hoſtes nolēs pacē dare niſi ſub magno tributo. ipſi deſperatiō greſſi ſūt cū eo. ꝯtrito exercitu ceperūt eū. ⁊ adhuc libent̄ pacē hūiſſent. ſꝫ vir fideliſſimus maluit mori in magnis penis ꝙ̄ pniciosā ꝯ pacē dare. Cui laudes Aug⁹ valde extollit. Narrat Valeri. li. iiij. ꝙ ab aratro accerſiebant̄ vt ꝯſules fierent. Vn̄ refert attyliū. quē ſemen aſpergē tem viderāt qui miſſi erant a ſenatu ad eū accerſiendum. ⁊ ad imperium ppl̄i ſuſcipiendū. ſꝫ illo ruſtico opere attrite manus ſalutem publicā ſtabilierūt. ⁊ ingentes hoſtiū copias poſſederūt. Quiꝗ more arantiū boum iugū rexerūt triumphalis currus habenas retinuerūt. Nec fuit his robur eburneo ſceptro depoſito agrum ferre. ſtipē ab aratro repetere. Patrie em̄ bona non ſua vnuſquiſꝗ agere ꝑerabat. paupꝗ in diuite. ꝙ̄ diues in paupe verſari malebat. Et his virtutib⁹ olim romana indoles pollebat quare nō immerito totius mūdi monarchiam meruerunt

Romani

Regulus

attylius

emilius

Fabius

Iſti duo dolētes de Reguli captione. eū liberare venerūt. ſed nihil profecere

Reges egipti.

ptolomeus philopator

an. xvij

Iſte fuit filius euergetis. ⁊ pugnauit ꝯtra duos fratres ſcꝫ. Seleucum ⁊ Anthiochū magnum. ⁊ ſuperauit. deijciens multa milia. ⁊ tn̄ nō preualuit. Vide iheronimum ſuper Danielem

Anno mundi

Linea chriſti

Eliud

Joſephus legatus ppl̄i iudaici. etiā inuito onia irā regis mitigauit. ⁊ ab eo ꝯſtitut⁹ eſt dux iudee ⁊ finitimaꝝ nationū. Hic habuit filium puulum hircanū nōie. cuius ſtupende ingenium pater pulcre explorauit. dando ſibi. ccc. iuga boum ſine loris vt araret. ⁊ ſeminaret in deſerto. At puer non puerile conſilium excogitauit. nam. x. iuga occidit. carnes operarijs dedit. ⁊ de pellibus retinacula fecit

Pontifices.

Nemo glorietur etiā ſi a deo apte ad officia promoueatur cū neſciat quid in oculto dei tremendo iudicio de ſe diffinitum ſit.

Symon

Iſte ſymon onie filius magnas laudis prerogatiuas hꝫ. eccl̄aſtici .l. qui templum in meli⁹ reformauit. ⁊ ciuitatē preualuit amplificare. ⁊ religoſus totalit̄ fuit.

Reges ſyrie.

antyoch⁹

Iſte anthiochus dictus gallericus erat filius anthiochi theos de prima vxore lodice. que viꝝ ſuum veneno extinxit. ⁊ beronicem cum filijs ſuis occidit. iſtumꝗ gallericum filium ſuum pro patre regnare fecit. ⁊ ꝓpter hoc euergetes horribiliter vaſtauit ſyriam

Porro iſte gallericus duos filios reliquit. ſ. ſeleucum ⁊ āthiochū magnū. q̄ ālo regnauerūt.

Ptolomeus philopator iudeos vicit. occiſis. lx. milibus armatoꝝ. Et nota ꝙ iudei diuina permiſſione quaſi continue affligebantur. ne in idolatriā caderent ſicut olim ſolebant.

Iſte p mlta bella ⁊ crebras victorias a deo ɔtriuit carthaginēſes vt pacē peterēt. q̄ȝ etiā magnis pact⁹ ɔſecuti nō diu ſuauerunt.

Luca cius

Simp nius

Vla leri⁹.

Ann⁹ pacis hoc tpe fuit poſt primū bellū punicū· ⁊ quaſi p miraculo reputatū eſt. qꝛ in·ccccxl.ānis. nunq̄ȝ pacē habuere romani·

Hoc tpe ɔ faliſcos ⁊ gallos varia ſorte bellatū eſt· poſt q̄ p vnū tm̄ annū viſcera romana ſanguinē n̄ fuderūt.

Ful uius

Iſte fului⁹ iliricos vicit. cui⁹ tpe hamilchar dux carthaginēſiū pr̄ hanibal ab hiſpanis occiſus eſt·

Portēta q̄dā romanos terruerūt q̄i pplxetando eis mala proxime ventura ab hanibale.

Epifanes·

Cleopatra filia antiochi magni erat vxor eius quā accepit dum eſſet annorum·xiij.

Iſte epifanes fuit filius philopathoris· ⁊ mortuo patre ſuo fuit.iiij.annoꝝ·quare ātiochus pugnauit ɔtra duces eius· ⁊ tulit oīa de manu ei⁹ preter egiptū· Cū aūt eſſ3.viij.ānoꝝ·deſpondit ei filiā ſuā in dolo·ɔſentiente epiſane filio ſuo.i.āthiocho nobili. Mortuo aūt anthiocho magno.filius eius antiquū dolū pſequit̄. ⁊ iſtū ptolomeū epifanē occidit doloſe in ɔuiuio·ſ3 nō obtinuit egiptū·qꝛ egiptij fortiter reſiſtētes turpiter fugarunt eum.

Colloſus corruit pp̄ter terremotum

Plaga grandis ex aqua ⁊ igne vrbem ɔſumpſit q̄ſi.

Fuit em̄ imago erea fuſil̄.cxxvi· ped̄.

IIII⁹ DCCCCLXXXIIII

Anno ante criſti natiuitatem CCXV

Jeſus ſidrach librum eccleſiaſticum edidit·quem panarethon vocant a pan qđ eſt totum· ⁊ arethon quod eſt virtus·quaſi totus virtuoſus·

Iſte onias pp̄ter tyrannidē antiochi aufugit cū multis iudeis in egiptum ſimulās ſe velle implere pplxetiam yſaie.xix·videlicet edificādo templum ſed in hoc peccauit ſuperſtitioſe agendo. Rex autem epifanes gratioſe ſuſcepit eum tradens ei terram helioꝑoleos· ⁊ templum extruxit.

Onias·

Nota q̄ iſti·ij· fratres ſc3 ſeleucus ⁊ antiochus volētes vindicare ſanguinem patris ſui ⁊ auie quos interfecit euergetes rex egipti exercitū magnum ducunt ɔ philopatorē filiū euergetis·ſ3 an̄ ɔgreſſum ſeleucus morit̄. ⁊ tūc antiochus pſequit̄ bellū ⁊ totū exercitū pdidit. vix aufugiens ne caperet̄. Rurſumq̄ȝ ɔgregās pplm venit ɔ epifanē filiū philopatoris adhuc puerū·iiij.annoꝝ. ⁊ habuit ſecū philippū regē macedonū ⁊ multos alios· ⁊ obtinuit ɔ duces ptolomei.i·pueri predicti. fugauitq̄ȝ ſcopā ducem ei⁹· ⁊ iudeā cū mltis alijs acquiſiuit ciuitatibus· ⁊ oniā grauauit adeo vt fugeret. Et qꝛ armis egiptum capere non poterat. doloſe deſpondit epifani filiā ſuam cleopatrā cogitās. vt ſic q̄ſi ami x

Zeleucus.

Iſte ſeleucus cerānes dictus filius gallerici·occiditur anno tertio.

Anthi och⁹

Reges ſyrie.

Romani

Hij ɔſules robur toti⁹ italie cō gregātes habuere ī exercitib⁹ ſuis. dccc. milia armatoꝝ ꝓpt timorē galloꝝ quos valde timebāt. tandem galli ɔtriti ſūt.

Lucius

Gaius.

Bellū punicū q̄d durauit ānis. xvij. Scipio ꝑus occurrit. ⁊ ceſus ē pene ibi rōn⁹ exercitus P⁹ ſimphroni⁹ ſil'r ſup. xvij. aſ. deinde flāmini⁹ occidit cū exercitu. xxv⁹.

Scipio.

flāminꝰ ā.

Roma in merore. tot eīm fuert occiſi ꝙ vrbē pene reliquiſſent. Iſti ɔgreſſi ſunt ɔ hāibalē ⁊ tota ſpes rōnoꝝ periȷt occiſis xlmⁿ. ⁊ p⁹ ɔtinue ſupāt vſq ad veſpatōēz ⁊c.

paulus.

therentius

Reges egipti

Philometor. ā. xxvij.

Iſte philometor filius epifanis. ex cleopatra fuit. Hunc dū adhuc puer eſſet valde oppreſſit antiochus nobilis multis dolis ⁊ inſidijs. ſ; romanis miſerunt legatos qui mādantes antiocho ne vltra infeſtus eſſ; amicis eoꝝ. cauſam belli terminarūt. Marcus nanq; publius circulū fecit in circuitu antiochi dicens. Senatus populuſq; romanus precipiunt tibi ne egrediaris de hoc circulo. donec reſpondeas. Uidens ergo impius. ꝙ tyrannidem ɔtinuare nō poſſet. ait Si ſic viſum eſt ſenatui ⁊ populo romano recedendum eſt. Dimiſſa ergo obſidione alexandrie furibundus ad pauperculas iudeoꝝ reliquias diuertit. vindicans in eos quod nō potuit in potentiores ſe vt patet in libro machabeoꝝ. i.

Anno mundi V⁹ XXXIIII

Linea xpi

Eleazar

ACXC

Templū dn̄i in egipto extruit ad inſtar iheroſolimoꝝ. q̄d ꝑmanſit vſq; ad veſpaſianuz. ⁊ tunc funditus dirutum fuit.

Plautus eloquens fuit.

Titus liuius tragediaꝝ ſcriptor floridiſſimus. forte plures fuert ſic vocati.

Iaſon.

menelaus

alchimus

Iſti. iij. q̄uis de gn̄e ſacdotali fuerint nō ſunt ponendi ī linea pōtificū ꝓpt ydolatriā ⁊ oꝑa peſſima nec debite intrart. vt pt; in mlt; locis libri machabeoꝝ.

Pontifices

Symon

Onias.

Iſte ſymon filius onie pontificatū tenuit poſt fugam patris ſui

Iſte onias dictus pius vir ſcūs fuit gratus deo ⁊ hoīb⁹. nedum bonis ſ; etiā diſcolis. tādē; iniuſte occidit ab andronico. ij. machabeoꝝ. iiij.

Reges ſyrie

Xcus regnum intraret ad ſpoliandū ſed non preualuit. quia res innotuit eis. Tandem cum preſidium hanibali ferret contra romanos ſuperatus eſt ⁊ tributarius factus romanis. nihil poſt fortunij viſus eſt habuiſſe. Nam cum ſuperiores prouincias peruagaret ⁊ in ꝑſidem veniſſet. deceptus a ſacerdotibus templum nanee intrauit cum paucis. ⁊ ibidem miſerabiliter occiſus eſt. ⁊ membratim diuiſus. vt patet. ij. machabeoꝝ. i. Et reliquit duos filios ſcilcet ſeleucum qui primo regnauit. ⁊ epifanem. Hij ambo ſic peſſimi fuert. ꝙ in eorum comparatione aliquid honeſtatis ipſe putabatur habuiſſe.

Prouerbiū notabile ſcipionis affricani fuit Romanos nō extolli in pſperis nec deijci in aduīſis. Itē Nūq̄ minus ſum. q̄ cū ſolus ſuz nec minus ocioſus ſum. q̄z cū ocioſus ſum

Scipio.

Iſte glorioſiſſim⁹ adoleſcēs ānos nactus .xxiiij. q̄i ſecūdus machabe mīfāte deo ſtatim rōne reipublice iā plapſuz. ō ſpem in ſpez erexit. hanibalē fugauit. ſuꝑauit hiſpaniā. affricā deuicit. antiochū magnū in ſuū regnū regit. aſiā tributariā ɔſtituit. Hic tāt⁹ ab ingrata pſia exul morit.

Quintus.

Hic bellū macedonicū ɔfecit ſuꝑatoq̄ꝫ philippo rege pacē dedit. Et ceſſat regnū macedonū. vicit etiā lacedemones ⁊ vēditos romanos collegit

Flāminius.

Therentius comicus clarus habetur

Hanibal atrociſſimus penoꝝ. i. affricanoꝝ rex cum eſſet annorum .ix. iurauit patri ſuo aras. ꝙ in odium romanoꝝ ſibi ſuccederet. quod fideliſſime impleuit infideliſſimus ipſe. Naꝫ romanos pene in exterminium deleuit. vrbem etiam vſq̄ꝫ ad ſolium deduxiſſet. ſi non diuinitus impeditus fuiſſꝫ. Nobilium romanorum tot vna vice peremit. vt tres modios annulorum e digitis eorum extraheret Item in flumine quodam de corporibus romanorum quaſi pontem fecit. vt exercitum ſuum transduceret. Tandem a ſcipione victus. ſepeq̄ꝫ fugatus miſerabiliter ſe veneno peremit

Acies ignee videbantur in aere ſup irl̄m dieb⁹ .xl. ⁊ ſequitur plaga .ij. machabeoꝝ .v.

Heliodorus intrauit tēplū ad ſpoliandū erariū. ſꝫ diuinitus ꝑcuſſus vix ad vitā redijt. orāte ꝑ eo onya. vt ptꝫ .ij. mach. iij

Anno ante criſti natiuitatem.

Triūphi rome tres celeberrimi circa hec tpa fuere ſimul. ſ. affricani ex affrica. Aſdruabal ante currū. Metelli ex macedonia Andariſcus qui ⁊ pſeudo philippus ante currum Mumij ex chorintho añ currū ſigna enea. ⁊ tabule picte. ⁊ alia vrbis inſignia ſunt preclara.

Mathathias

Iſte vir ſcūs ⁊ omni laude digniſſim⁹ ꝑcuſſit zelo ſuo peccatores. ɔfiſus in dño deo iſrl̄. vt ptꝫ .i. macha. ij. Et habuit filios .v. eiuſdē zeli. Tlex ipſe non erat pontifex. ſꝫ tres filij eius.

Seleucus

Iſte ſeleucus iners fili⁹ ātiochi magni fuit paup hō. groſſus ⁊ deſpectus. indign⁹ honore regio Peſſim⁹ fuit ſicut pater eius. ⁊ parum regnauit. quia frater ei⁹ regnum fraudulenter arripuit Hic etiam heliodorum miſit ad ſolidandum templum. qui bene correptus vacuus redijt. vt ptꝫ. ij. machab. iij. Nota ꝙ occaſiōe hui⁹ ſciſmatꝫ mlt̄a mala oriunt̄. quouſq̄ꝫ regnum grecorum. i. ſyrie per romanos in prouinciam redactum fuit.

Anthiochus

Iſte anthiocus dict⁹ epiſanes. i. nobil' filius antiochi magni. a capite vſq̄ꝫ ad pedes. int⁹ foris. totus nec̄ꝫ fuit. ⁊ ob hoc figura antixpi d̄r Hic martires plures fecit crudeliſſime Doloſe egiptū intrare diſpoſuit ſicut pater eius ſed non profecit. quia romani poſuerunt frenum in naribus ſuis Tandem ſine manibus cū inutili penitentia ɔtrit⁹ eſt. Ei⁹ opa peſſima. ⁊ quō obſes fuerit rome. ⁊ q̄liter pphetia dañ. ɔpleta ſit in eo. vide in libris machab. ⁊ doctoribus ſuper danielem

Jherusalē deſtruit̄ ⁊ penitus deſolatur ab antiocho epifane. templū incēdit̄. ſꝫ paulatim ꝑ iu‑
dam ⁊ fratres eius reformatur

Romani (Marcus.) (Catho.) Hoc tpe lex illa q̄ ſub appio tribuno lata fuerat. ne qua mulier aliā q̄ſ ſemiunciā auri haberet. ⁊ ne diuerſi coloꝝ veſtimento. nec vehiculo per vrbē vteretur. abolita eſt (Tiberius) (graccus) Iſti hiſpaniā expugnāt bellis horridis.

Statius cecilius. comediaꝝ ſcriptor

Reges egipti (Euergetes an. xxviij.) Hic fuit filius philometoris ⁊ frater cleopatre vxoris alexandri regis ſyrie. de quo habetur .i. machab. x.

Ariſtobolus iudeus peripateticus phūs. qui ad philometoꝝ explanationē in moyſem ſcripſit ɔmētarios.

Bella ɔtinua ⁊ plīma fuerūt. adeo ꝙ tedet doctores tā gētilium q̄ſ xpianoꝝ ea ad memoriā reuocare In quibꝰ mirāda ē ɔſtātia rōnoꝝ vel duritia. ꝙ nlla tribulatio. nullꝰ metꝰ eos frāgere potuit ꝙ aliqñ ſe ſubdidiſſent q̄ſtūlibꝫ potētiſſimo regi. ſꝫ oībꝰ ſe ſine intermiſſiōe opponētes varias fortūe mutatiōes expti ſunt. Amor nāq̄ſ libertatis. ⁊ appetitꝰ laudis cū obſeruatiōe nihil ominꝰ honeſtatis ſecularis diſtrictiſſima ita medullitus trāſfixit eos. vt pro his res ⁊ ſubſtātiam. ⁊ tandē ipſam vitā dare paratiſſimi fuerūt. Et ob hoc machabei deſiderabāt eoꝝ ſocietatē.

Anno mundi

Linea xpi

Templum purgatur a iuda ⁊ fratribus eius poſtq̄ſ tribus annis prophanatum erat. vt patet .i. machab. iiij. Et .ij. machab. x.

Septem machabei cum matre fideliſſima martyrizantur. ij. machab. vij

Eleazarus cum multis alijs glorioſo martyrio coronatur. ij. machab. vi.

Pontifices (Judas.) annis. iij. (ionathas) ā. xix

Hic eſt ille nominatiſſimꝰ triūphator in iſrahel qui nec ſimilem habuit añ ſe nec poſt. Eius opera glorioſa ⁊ magnifica vide in libris machabeorum.

Poſtea in bello ſtrēnue ſtās cecidit ꝓ legibꝰ ſanctꝭ martirē ſe dño offerēs

Reges ſyrie (Antiochꝰ) Et ſucceſſit ei frater ſuus ionathas. qui creuit in glā. ⁊ fideliter ſtetit in teſtamēto. tandē doloſe occiditur a triphone cū duobus filijs ſuis.

Iſte antiochus eupator filius epifanis adhuc adoleſcens habuit tutorem liſiam. ⁊ cum glorioſum exercitum contra eos duxiſſet. non longe poſt ambo a ſuis occiſi ſunt propter timorem demetrij filij ſeleuci. vt patet .i. machabeorum. vij.

(demetriꝰ) Iſte demetrius filius ſeleuci tanquā verus heres intrauit regnum ſyrie. ⁊ occiſo eupatore ſemper iudeis infeſtus fuit. Tandem pugna inita contra alexandrum filium eupatoris occubuit.

Tpe hoꝝ ꝯſulū magnū bellū macedonicū fuit. in q̄ pmo romani ſuccubuerūt. deinde iteꝝ ꝯflic tū eſt. ⁊ pari clade vtriuſq̨ ptīs in hyberno id ē hyeme diſceſſuz ē. tertio lucius regē vicit. q̄ poſtea apd̄ albā in cuſtodia defecit. ⁊ fili⁹ eius iunioꝛ didicit opus manuale rome. ob tolerandā inopiam.

Publi⁹ licini⁹. luci⁹ emili⁹.

Longin⁹. paulus

Scipio naſica prudētiſſimus romanoꝝ inter cetera duo valde notabilia dedit ꝯſilia memoꝛie digna. pmo ne carthago deleref̄ qtīs oc caſione extrinſici belli interna ꝯcoꝛdia ⁊ foꝛtitudo ppetua. ppt̄ ꝯtinuū exercitū apud romanos pleuerarēt. Scd̄o ne in vrbe aliq̄ mō theatꝝ ꝯſtituerēt. qꝛ inimiciſſimū h̄ eē dixit bellatoꝛi pp̄lo ad nutriedā deſidiam. laſciuieq̨ ꝯmētū. Qm̄ ſapiēter hec ꝯſulerit ſequētia tpa declararēt. Uide aug⁹. de ci. dei. ⁊ oroſiū libꝛo. ij. Mirabile remediū vicioꝛum.

Reges egipti q̄ p hāc lineā ꝯtiuuanī ſp habuerūt ſocietatē cū romanis ⁊ tā diu regnabāt q̄ diu ipſis fidelitatez ſuabāt.

Nota q̨ nulla alia cauſa fuit q̨ ſic creuit ptās romanoꝝ ſup alios. niſi vtutes q̄ exuberabāt in eis micabāt. ⁊ precipue iuſticia quā ſumme colebāt. Et q̄ diu ſuauerūt modeſtiā. ⁊ dilexerūt iuſticiā inuicti ſp vbiq̨ māſerūt. Coꝛrupti vo. vbiq̨ faciliter deuicti leguntur. In quadam etiā reuelatione diuinitus facta beate brigitte habetur q̨ dominus teſtimonium perhibet ipſis antiquioꝛib romanis. q̨ nuſq̨ homines in mūdo ex puris naturalib iuſtius vixerūt. q̄lia aūt luminaria ex eis tpe xpianitatis reſplēduerūt. in ſeq̄ntib patebit.

V⁹LIX

mathan

CXL

Anno añ xpi natiuitatem

Cicero arpinis naſcif̄. matre helena patre equeſtri oꝛdinis. ex regio vulſtoꝛum genere.

Iſte ſymon vir prudentiſſim⁹. ab adoleſcentia ſua vſq̨ in ſeniū optie ꝯuerſat⁹. ſp victoꝛioſus. tandē nequiter occidif̄ a genere ſuo vt pz. i. machb̄. vltimo. Fuit autē fili⁹ mathie. ⁊ rexit annis. viij.

Symon annis. viij.

Iſte alexander filius epifanes ſp gratioſus fuit iudeis. ⁊ apparet euz meliorē fuiſſe inter om̄es reges ſyrie de quibus pauca virtuoſa / aut nulla referuntur. Hic cleopatra filiā regis egipti accepit in vxorem. verum rex egipti inique egit contra eum propter qd̄ rex arabum timens ipſum alexandrum decollauit vt patet. i. machab. x. ⁊ xi.

Alexāder

Iſte anthiochus filius alexandri adhuc puer ſuadente triphone aliquid molit⁹ eſt pro recupatione regni ſed parū pfecit iuxta illd̄. ſemez impioꝝ peribit. qꝛ ſtatim ab eo occiditur. Triphon autem cum peſſime ſe in omnib gereret. omnis exercitus eū dereliquit. factuſq̨ pfugus. nullibi tutum reppe rit locum.

āthioch⁹ Triphon

Iſte demetrius ſatis creuit in breui tpe. pter regem egipti qui alienauit ſe ab alexādro ⁊ reſauebat ſibi. Et qꝛ ambo ſtatim ſunt moꝛtui poſt diſſenſiōez. iō quieuit terra pauliſper in ꝯſpectu demetrij. tandē capitur a rege pſide ⁊ incarceratur.

demetri⁹.

Anno ab vrbe ɔdita. dcij. inchoatũ eſt tertiũ bellũ punicũ tp̃e hoꝝ ɔſulũ. ⁊ finitũ ãno. iiij.

Romani: lucius licini⁹ i⁹. — lucius ceſor iii⁹. — Aulus. — marcus. — Seruius fuluio. — Flaccus quinta

Hoꝝ tp̃e puer ex ãcilla naſcitur q̃draupes q̃drimanus oclis. iiij

Ethna mõs igne⁹ flãmas euomit horribilit. ⁊ loca vicina vaſtauit

Scipio numãtiã deleuit.

Reges egipti: Ptholomeus ſot. an. xvij.

Hoꝝ tp̃e celeberi romanos triũ uernut. ⁊ ſcipio publi⁹ in affricã iuit. ibiq̃ mltas gentiũ ſtrages dedit. Sergius autẽ galba a luſitanis victus. amiſſo exercitu vix aufugit.

Huius tp̃e cicero. varroq̃ naſcunt

Carthago illa nobiliſſima metropolis affrice delet a ſcipione ⁊ cõſulib. Arſit p. xvij. dies ɔtinuos. Miſeꝝ ſpectaculũ. Multi venditi ſunt. multi ſe flãmis tradiderũt. Chorint⁹ ſilr vaſtat eodẽ anno a rõnis q̃ opulẽtiſſima fuit toti orbi nota.

Seruile bellum in cicilia. vbi conſpirarunt. lxx⁹. ſeruorum. Huiuſmodi bella periculoſiora ſunt ceteris. quia crudeliora. nec curant de patrie ſalute.

Anno mundi V^m CIX

Linea xp̃i.

DX

Nota ſignũ infallibile. qñ videlz militaris celſitudo bellũ delectabiliter appetit. ⁊ occaſionẽ q̃rit. tũc ſequit finis cõiter miſarabilis. iuxta illud ꝓphete. Diſſipa gentes q̃ bella volũt. Nã dũ plerũq̃ fortes fortiter ɔ fortes agere voluerũt. pariter cũ fortib in q̃s impegerũt. ceciderũt. Eſt ſiquidẽ miſerabilis victoria. qñ victor paucos aut nllos milites retinet. Vñ audacia pliri mũ nocet. quãdo prouidẽtia nõ gubernat

Pontifices: iohẽs ã. xx.

Hic prefuit ãnis. xxvi. vel. xxxiij. ꝓpheta religioſus. ⁊ ſtrennuus dux ptomlomeum ſocerem ſuum fugauit. ſamariã captã ſolo equauit. Tandem rebus optime adminiſtratis mortẽ vicinã ſentiẽs cum quinq̃ filios haberet quorum nullus ad regimen populi valeret. vxorem ſuam dilectiſſimã iudeis prefecit/ ⁊ filijs. verũ nihil pietatis in filijs fuit.

Iſte antiochus amiſcenus cum exercitum. cc⁹. haberet. ⁊ hiſtriones cũ ſcortis plures ſe immiſcerent facile a rege ſpartanorũ oppreſſus interijt.

Reges ſyrie: ãthiochus. — Antiochus.

Iſte fuit fili⁹ demetrij. qui ɔfortat⁹ triphonẽ pſecutus eſt ⁊ fugauit eũ. ⁊ primo iudeis benign⁹ fuit. ſz poſtq̃ p̃ualuit fecit ſic p̃res ſui ſz non impune. i. machab.

Peſtilentia maxima fuit in affrica. ⁊ perierunt vltra mille milia.

Bella ſocialia oriunť. q̄z hec prima cā ſiue origo fuit. Gracc⁹ notat⁹ a nobilib⁹ cepit cām q̄rere ꝯ eos, ꝯmunē populū nitebať ad ſe trahere dicēs. ꝙ agri deberēt diuidi eq̄lit ⁊ etiā pecunie ⁊c. ⁊ ab hoc tumult⁹ ſuſcitať in quo ipſe occiſus eſt, ⁊ multa ſecuta ſūt. Uide oroſiū.

luci⁹ mete llius.

celi⁹ q̄nti/us thitus

fabi⁹ q̄nti

Iſte fabius cuz paruo populo re/gem armenie ſuperauit Et merſi ſunt. clxx⁹. armatoruz in rodano.

mar/cius

Quintius deleuit gallos, qui ſub radice alpiū ſiti fuerunt, qui nūc ſaubodi dicuntur.

Ptholo me⁹ alex andri.

Iſte regnauit ānis. x.

His preſidentib⁹ iuſſa ē carthago reſtitui ⁊ romanoꝝ famulis repleta eſt. ⁊ in vrbe inteſtinum bellū vertiť atrociſſime.

Eius tpe poeta lucretius naſcitur. qui poſtea ſeſe amatorio furore interfecit

Mitridates rex pōthi ⁊ armenie p ānos. xl. geſſit atrociſſima bella ꝯ romanos. nō modico ſanguine fuſo. Sepe victor ſepe vict⁹ tandē proprios filios pemit. Hauſtoq3 veneno. vxores pelices ac filias ſecū extinxit. ſicq3 miſerabiliter pijt. qui infinitos peremit. Hic vt oroſius teſtatur. maximū nobis argumētum ſue ſententie reliquit. Cū eñ oīm ſupſtitioſiſſimus fuerit. in fine expertus eſt. q̄ falſos deos coluerit. Hic nō agit nobiſcū de⁹ noſter. cui ſi fideliter ſeruimus. nequaq3 mala morte perire nos ſinit. Uide pulcre libro. vi.

Anno ab xpi natiuitatem

Regnū iudee reſtituitur. q̄ interruptū fuit ānis. cccclxxv. a tpe ezechie vſq3 ad ariſtobolum

Iſte ariſtobolus primus rex ⁊ ſacerdos vno tātum āno prefuit. ⁊ dyadema ſibi impoſuit. nec fuit contentus de teſtamento patris. ideo matrem cum filijs incarcerauit. propter quod miſerabiliter perijt cum fratre ſuo antigono qui eum iuuit ⁊c. Uide magiſtrum in hyſtorijs

ariſt/obol⁹

Alex āder

Iſte alexander vel ianneus prefuit ānis. xxvii. vel xxviij. ⁊ totus tyrānus fuit. Quis primum modeſtus appareret. Officiū eñ fecit notū qualis intus fuerat. Fratrē occidit. ⁊ in. xij. ānis circiter quinq̄ginta milia intefecit qui facinora eius deteſtabanť. Tandē moriturus. duos filios reliquit. ſc3 hircanum ⁊ ariſtobolū. Alex vxorem regnare cōſtituit q̄ gratiam populi habuit.

phili ppus

Iſte philippus vltim⁹ rex ſyrie a romanis ſupatus eſt ⁊ ceſſauit regnum grecorum id eſt ſyrie quod ſtetit annis. clxxxij.

Antigonus frater regis inuidia regine occiditur. vbi dicit ioſephus. ꝙ certum documentum prebuit. Omnem beniuolentiam iuſq3 nature criminationibus cedere. nullamq3 optimarum rerum affictionem tantum valere. vt inuidie perpetuo poſſit obſiſtere.

Quinta etas. Tranſmigratio.

Scipio naſica

Publi⁹.

Hoꝝ tpe rex numidiaꝝ valde romanos attriuit. ſ; ipe tandē ſupatus ē Iſta tūc romana ingenuitas defecit. vt diceret. O vrbē venalē ⁊ mature pitur. āſi emptorē inuenerit q̄ſi d. fides inte piſt

Romani

Lucius.

caſurni⁹

Gaius

Maulius

Tempore hoꝝ teuthonici ⁊ germani ⁊ cimbri adunati ſūt. ꝯtra quos romani preliarūt. ſepeq; victi. tandē eos ſupauere ſubtil'r ⁊ deleti fuerūt clx⁹. ⁊ innūerabiles ſeipſos occiderūt. ⁊ ſtatim poſt iteꝝ inteſtinū bellum rome fuit. quod, Maulius ꝯſul ſedauit

Reges egipti.

Ptolome⁹ cleopſe ſi.

Iſte regnauit ānis. viij. ſub q̄

Ptolome⁹ dyoniſius

Iſte regnauit annis. xxx. Sub eodē tēpe Virgilius ⁊ Oratius poete naſcuntur.

Saluſtius hyſtoriographus naſcitur

Bella inteſtina extremaq; circa hec tempora intm̄ preualuerunt. vt pro magno miro habitum eſt. ꝙ ſtatus romane reipublice penitus non perierit. Unde patet ꝙ nihil potuerit belicus labor ad pacem procreandam. niſi a ſummo deo illud donum largiatur. non a falſis dijs quibus tota roma vltra mille annis ſeruiuit. Vide Oroſium ad longum de his bellis

Virgilius marro in pago. qui Arides dicitur. haut procul a mantua naſcitur. Dehinc Cremone ſtudijs eruditur

Anno mundi. V⁹CXXXIIII

Linea chriſti

Jacob

ADX

Iſte iacob fuit pater ioſeph naturalis. ſed heli pater eius legalis fuit Hunc matheus. illū lucas ꝯmemorat

Hoc tpe multa ꝓdigia inſolita terruerūt romanos. ⁊ ſtatim poſt in diu̇ſis ꝓuincijs delet⁹ eſt romanoꝝ exercit⁹.

Pontifices

Alexādra.

Hec alexandra fuit vxor alexandri predicti. ⁊ prefuit ānis. ix. ⁊ fecit tyrānides plres. licz ꝑus ſimulata ſcitate religioſa famaret. ⁊ hircanū in ſacerdotē ꝓmouit. ⁊ vt poſt ſe regnarz inſtituit. Hec in linea pontificum poniť ꝓpter ſupputationē ānoꝝ. ñ ꝙ officiū pōtificale exerceret. qḋ nō licuit.

Verro marcus doctiſſimus claret. qui tā multa legit. vt aliquid ei ſcribere vacaniſſe miremur Tam mlta ſcripſit. quāta vix aliquis legere poſſit vt dicit therentius.

Hereſis phriſeoꝝ circa hec tpa oriť. Et nō ꝙ tres erāt ſecte i iudea. ſ. phariſeoꝝ. ſatuceoꝝ. ⁊ eſſeoꝝ Hij oēs a ꝯūi vita reliqrū iudeoꝝ diſtincti. multis erroribꝫ implicati. ꝓpter aſperitatē vite ſanctiores ſe alijs dixerūt. Vide mgr̄m in hyſtorijs circa baptiſmū iohis. Itē adhuc due ſecte a quibuſdā aſſeruntur. ſcꝫ arlonei. ⁊ genuſte.

Cicero marcus tulius maximus rethor claret.

Fimbria iliū vaſtat. i. troyam antiquā romanoꝝ. ſ; illa ſtatim ea reſtaurauit.

Julius. ceſar p⁹ ſcūs

Lucius marcus

Silla

Gaius

Iſti duo conſules ꝯ ſe inuicē bellantes. pmū ciuile bellū inchoarūt cui⁹ occaſionē ꝛ ꝓgreſſuz miſerabilē oroſi⁹ ꝓſeqꝛ. tot q̄t occiſi ſūt vt ſille diceret Cu qbus tandē victuri ſum⁹ In bello armatos. in pace inermes occidim⁹ Et tūc preſcriptio inſtituta eſt.

pompeius

marcus

Iſti duo cōſentientes ſil' reſtiterūt iulio. ꝛ ob h. ij. bellū ciuile orit̄ ānis. iiij. durās ī q̄ totū mūdū ꝯcurriſſe ꝯ ſe biuiter dixerut. tandē pōpei⁹ ſupatur. capiteq̄ plexus paulatim miteſcit.

Cleopatra. an. xx.

Huic iulius egipti regnū dedit. monēs vt magis amiciciā romanā q̄ꝫ arma expiri ſtuderet. Tercio aūt āno hui⁹ cleopatre iulius ſumpſit imperiū. Et ſic finit̄ hic calculus latinoꝝ. p hāc lineā deſcēdentiū ad xpm ꝛ ſequit̄ ſupputatio annoꝝ p lineā romanoꝝ

Bella ciuilia incipiunt q̄ ꝯtinuata fuerūt p annos. xl. ꝛ adeo attrita fuit vrbs vt neceſſario regimē ipſius mutaret̄. licet ad multos ānos optīe rexiſſent ꝯſules Infelix pſus ꝯditio mūdani ſtatus. qui nunq̄ꝫ in delicijs durare potuit ꝛ gl'a. Quis hec ſummo ſtudio querat. Quāte demētie eſt hoc ſp ſudore ꝛ ſanguine querere. qd cū adeptum fuerit nullo pacto retineri pōt. Prudentiſſima illa roma hoc non potuit. ꝛ tu valebis. chriſtū ſequere ne pereat labor tuus.

Pōpeius ſp victorioſus. xxij. reges ſubegit. tandē poſtq̄ꝫ tēplum ꝓphanaſſet nūq̄ꝫ poſtea dr pugnaſſe quin vinceretur. Simil'r nō longe poſt craſſus preſes ſyrie templū etiā auius eſt ſpoliare q̄ pompei⁹ nō fecit. ꝛ ob hoc auro in os eius fuſo interijt. Sic pereāt inimici tui dn̄e Multa exēpla de his inueniūtur. qui nō timēt dīna ꝛ cleꝝ dehoneſtare. q̄ iuxta vulgare dictū mala morte pire ſolēt. Hoc apte eſt ꝓphetauit moyſes deutro. xxxiij. Percute dorſa inimicoꝝ eius id eſt leui. ꝛ qui oderūt eum non conſurgant

Hircan⁹

Iſte hircanus fuit fili⁹ alexādri. qui mortua matre in regno ſucceſſit. in q̄ modicū pſperitatꝫ habuit ꝓpt̄ ꝑtialitates populi. nā ſtatim a matre ſupat⁹ eſt. ꝛ poſt iteꝝ reſtitut⁹ auxilio arabū. tādez fact⁹ tributari⁹ romanis in pace aliquāto tpe regnauit. ſꝫ non nōie reg̃. Nouiſſime miſerabiliter obijt decept⁹ fraude parthoꝝ. q̄s antigop⁹ ꝯ euꝫ duxit. Vide plene mgr̄m de his

Cathilina famoſus tyrannus ꝯiurat ꝯ pt̄iam in vrbe in erturia vero extinguit̄ occaſio ibi cathelina. Rome conſcij coniurationis occiſi ſunt.

Virgilius excellentiſſimus poetarum clarus habetur. ꝛ mira fecit

Rome numerati ſunt. cccc⁹. ꝛ. lxiiij⁹. hominū oēs incole ciuitatis
Libraria. cccc⁹. libroꝝ ꝯburit̄ in egipto. Unde ptꝫ quāta fuit antiquit⁹ diligētia in libris colligendis. Erubeſcāt qui nūc libroꝝ copiā non comparant. cū quaſi exiguo precio colligi poſſit.

Tres ſoles apparuerunt in celo verſus orientem. qui paulatim in vnum corpus ſolare re
dacti ſunt. Grande ſpectaculum grādia prefigurauit. quaſi aſia. aphrica. ⁊ europa ſub vna mo
narchia ſtatim coniungi deberent. Itē ꝙ dñium lucij anthonij ⁊ marci anthonij in vnum re⸗
dirent. Sed potius noticia vnius ⁊ trini dei toti orbi futura imminebat

Oratius flaccus ſatyricus claret hoc tpe.
Saluſtius criſpus hyſtoricus
Poſſedonicus ſtoycus

Scipio ſeipm iugulauit.
Iuba rex iugulari ſe fecit

Ceſares

Iuli⁹ ceſar. an. v
Gaius.

Ab hoc ceteri vocantur ceſares

Iſte iulius tāte fuit acuitatis. vt mēs illius ⁊
man⁹ ad ipoſſibilia ferme ſuffecerint. lij. vicib⁹
pugnauit ſol⁹. marcū marcellū ſupgreſſus. q ter centies no
nies ferē pugnaſſe. Hic pōpeio ac ceter; nobiliſſimis roma
nis occiſis impiū arripuit. Tādez āno. v. impij ſui ꝯſpirati
one bruti ac caſſij dolo occidit. ipſe dñator orbis
Petreius gladio ſe ꝑfodit. ⁊ multi alij de nobiliſſimis
romanorum. qꝛ noluerunt iulio ſubdi. aut timuerunt ab
eo occidi. ſicut plures iam occiderat.

Plotius primo rome latinā re⸗
thoricam docuit
Hecatō ſtoyc⁹ q dixit oē honeſtū
in arduo ē. Si vis amari ama.
Queris quid ꝑfecerim. amic⁹
mihi eſſe cepi.
Titus liuius hyſtoricus.
Marcus callidus orator.

Anno mundi.

Linea chriſti

Iudea tributaria fit romanis propter partialitatem duoruz fratrum. ſcꝫ ariſtoboli ⁊ hircani.
Alterutꝫ enim inuidentie cauſa. ſubiecit ſe romanis vt regnare poſſet ⁊c.
Catho nominatiſſimus videns ceſarem triumphare cui ipſe non fauebat. apud vticaz
ſeipſum occidit. iuxta illud. Maluit catho mori q̄z deroger vrbis honori. Sed propter hoc ſ̄m
auguſtinum nō excuſatur a peccato.

Pontifices

Anthi⸗
gon⁹

Iſte antigonus filius
ariſtoboli vbiqꝫ infideliter egit. nec romanis obediuit. magnaz
plagam terris intulit. ut hircano expulſo regnare poſſet. Regi
enim parthorum promiſit talenta mille. ⁊ virgines quingētas.
vt ſe iuuaret. lyſania nepote ſuo id procurante. ⁊ ſic hircanus
eiectus eſt. faſelus occiſus eſt. ⁊ herodes fugatus. Sed cum he
rodes romam veniſſet. ⁊ ſenatui cūcta narraſſet. auguſtus eū
regem iudee creauit mittens cum eo exercitū. qui iheruſalem
ceperunt ⁊ antigonuz captum duxerunt ad anthonium. qui eū
ſecuri percuſſit. ⁊ herodes confirmatus eſt in regno. ceſſauitqꝫ
ſceptrum de iuda ſicut predixit iacob.

Dyodorus ſcriptor hyſtorie
grece
Ouidius naſo.
Gaius falcidius.
Cornelius hyſtoricus
Marcus varus. hic ait. Ni⸗
hil magnificum docebit. qui
a ſe nihil didicet.

Cornelius gallus
Meſſalla poeta.
Et m̄lti alij his fuere tꝑib⁹.

Iſte Octauianus nepos Iulij cū eſſet adhuc adoleſcens impium ſumpſit. iuuētutē ſuam viribꝫ actibuſqꝫ decorauit. v⁹. bella geſſit. Et breuiter totū mundū poſt m̄lta bella in vnā tandē monarchiā redegit. Hic eſt ille vnicus qui ſecundū nō habuit ſub quo conticuit orbis terrarum ac ꝓ̄pte obediuit. agente hoc diuina prouidētia. vt xp̄i natiuitatē tp̄alis pax illuſtraret. Hic gl'abat̄ ſe vrbē marmoreā reliquiſſe. quā lateritiā ipſe inuenit. Fuit pulcerrimus corpe ingenio ſubtiliſſimus. fortunatiſſimus in omnibꝫ. ſꝫ vicio carnis non caruit. Ipſe eſt qui fecit deſcribi totū mundū. vt dꝛ Lu. ij. Cuius. lij. anno natus eſt xp̄s dn̄s ſaluator mundi. qui pacem eternā ſuis largitur m̄. vi. d. x.

Octauian⁹ auguſt⁹ monarcha rōa/ noꝝ. an. lvij

Imꝑatores romani ꝑ hanc lineā ꝯtinuātur qui oēs Auguſti dicunt̄. ꝓpter ſingularē huius auguſti excellentiā. Iuſtū equidē eſt. vt ille oībꝫ nomē tribuat qui cūctis viuēdi normā. ⁊ regēdi modū ꝯſtituit. Tā ſiquidē in eo ꝓbitas ac ſtrēnuitas emicuit vt vix credibile ſit ꝙ vnqꝫ deſtituta natura hūani diſcurſus talē edere potuerit. Quid vltra xp̄m cū bn̄dicta m̄re ſua videre meruit. q̄ſi ipſe primiceri⁹ extiterit vocacōnis gentiū. Nec vnqꝫ poſt hec dn̄s vocari voluit. Aram ei ꝑmus extruxit. Hūilitatꝫ. clemētie. ciuilitatis. pacie. diſcipline/ que rariſſiē in tanta ſublimitate ꝯueniūt/ exēplar ipſe fuit. Bellū non niſi coact⁹ accepit. Ait em̄ magnū eſt diſpēdiū aureo hamo piſces cape. q2 hami ꝑditi damnū nulla pōt captura piſciū ꝯpari. Detrahētibꝫ ſibi ait. in libera ciūtate liberas eꝫ eſſe lin/ X

V⁹CLIX

Joſeph

Circa hec tp̄a naſcit̄. poſt ſponſus Marie

IX

Bos loquitur aranti. In breui deſinent homines qꝫ iumenta. Uel vt quidam libri habent. frumenta

Sceptrum de iuda aufertur. ⁊ dux de femore eius. Quia in proximo ſanctus ſanctoꝝ venturus eſt. iuxta prophetiam Jacob. Geñ. xlix.

Lugdunum in gallia conditur a Minatio plauto oratore. qui fuit diſcipulus Ciceronis

Herodes

an. xxxvij.

Reges Iudee

Iſte Herodes dictus aſcalonita idumeus primuſ rex. alienigena apud iudeos fuit. Eius hyſtoriam magiſter diligenter proſequitur. Et refert eum fuiſſe virum ſtrennuum ⁊ fidedignum. ⁊ in omnibuſ notabiliter ſe habuit Gratus valde romanis. ⁊ populis qui pacēꝫ amabant. Multa etiam opera memorabilia fecit. Uerū in ſenectute ſua cum nimis vellet placere romāis ⁊ audiſſet de ortu criſti. timens pelli e regno tanqꝫ alienigena miſerabiliter defecit ſenſu. Et antiqua probitate amiſſa innocentes occidit. ⁊ plures de filijs ſuis. Tandem omnibus odioſus morbo inualeſcente/ flebili morte deſtituitur

Monarchia romanorum oīm maxima circa hec tpa incepit. Cum enī vt teſtat̄ iheronimus ⁊ alij ſcī doctores. p totū orbē in diuerſis puincijs bella pullularent. ſubito cūctis mirātib⁹ pacata ſuut. ⁊ romano principi colla ſubmiſerūt. vt apte dīs deus hoib⁹ oñderet. q2 illā vniuerſalem pacē non bellicus labor. ſ3 ipſe donaſſet. Hp vno finito bello aliud ſequebat̄ aut plura. peiorq3 ſciſſura ſequebatur. ſ3 xpi natiuitate ꝓpinquāte. vrbs quieuit ⁊ orbis

Sibilla tiburtina clara habetur. que de xpo ꝓphetauit ⁊ auguſto rn̄dit. ne ſe deū iuxta ſtulticiā paganoꝝ putaret. ⁊ oſtendit illi virginem pulcerrimam in celo. tenentem pueꝝ in brachijs. ⁊ ait. Hic puer maior te eſt ipſum adora.

Imperatores

xguas. Milites ociari nequaq3 aut deliciari pmittebat. quoꝝ pfeſſio inſtituta eſt ad laborem Filias ſuas in lanificio fecit inſtrui ꝓpter mutabilitatē tpaliū. Mendi texendiq3 nō ſolum artē ſed vſum habebāt. nec ad ſe niſi vultu maturo ſine oīnī veſtium curioſitate accedere pmittebat. Regna que iure belli queſierat preter pauca reddidit. aut alienis benigne tribuit. Teſtez ſe in iudicijs interrogari. ⁊ repelli equaniſſimo oīmo patiebat̄. Plures habuit ſibi maxime familiares. qui cū melius poterāt eum extinguere etiā publicis bellis nitebant̄. Alij ter quaterq3 piuri cum gratia poſcerent. vitam ⁊ bona ab ipſo impetrarunt. O q3 multi fuerunt qui ſe de tam nobili ſanguine progenitos gloriabantur. ſed mores non imitabantur.

Maria naſcitur anno ante chriſtu natiuitatem. xvi. vel circa

Anno mundi. V⁹ CLXXIX			V⁹ CXCIX
Linea chriſti	Joachim ⁊ anna clarēt ſcītate vite. qui poſt ſingulari gratia meruerūt ꝓcreare flore totius felicitatis mariā. oīm creaturaꝝ excellentiſſimā que deū nobis genuit	Joſeph Maria.	Anteq3 ꝯuenirēt inuēta eſt maria habens in vtero de ſpū ſcō. vt dicit matheus

XX — Anno primo an̄ xpi natiuitate.

Burgundiones orti ſunt gens ſemper valida ſic dicti. q2 ſuper rhenū fluuium burgos plures habent

Marcus agrippa gener octauiani. ſupra rhenū ciuitatē agrippinam condidit. que poſt dicta eſt colonia

Hyſtoria euangelica oīm ſcripturarum ſanctiſſima hic texitur.

Anno mūdi. v⁹ cxcix. ipſe eſt primus an̄ natiuitatē xpi. cū iam eſſet deſponſata maria ioſeph. miſſus eſt angelus gabriel a pr̄e luminū. deo totius ꝯſolationis ad ipſam. vt annunciaret ei. q̄ veneri plenitudo tp̄is. p recōciliatione hūani genēr ⁊ q̄ per ipſam dei filius hūc mūdū intrare vellet Hoc igitur omnium ſecretorum ſecretiſſimum. mirabilium mirabiliſſimū. ſalubriū ſaluberrimū deſiderabiliū deſiderabiliſſimū. myſteriū pfundiſſimū. circa hec tpa diu expectata. adimpletū eſt vt de⁹ hō fieret. Quis audiuit vnq3 tale. O ſi ſapiat iſtō ī palato mēt3 nr̄e Tiō deuotiſſimā hy. luce. i.

zacharias ⁊ elizabet fuerunt amb° ſcē uite. ⁊ parentes ſancti iohannis baptiſte.

Johannes baptiſta naſcitur quo nemo maior inter natos mulierum ſurrexit

Folium.xxxv.

Roma in flore. Et numerati ſunt ciues eius et deſcripti. nonageſies trecentamilia. ⁊ octuagintamilia

Ualerius maximus fuit hoc tempore. vir maxime fame

Nonnulli reges in honorem huius ceſaris auguſti ciuitates condebant. quas ceſareas appellarunt. ſicut in Mauritania ⁊ Paleſtina. ⁊ Auguſta in almania Que vſqꝫ nunc vrbes clariſſime ſunt. Et multi reges ex regnis ſuis venerūt vt ei obſequerentur.

Era criſtianorum principaliſſima. omnium erarum notiſſima celeberrimaqꝫ. ipſe eſt annus Octauiani. lij. olimpiadis centeſimenonageſimetertie. Et ſm Bedam annus mundi. v° cxcix. completus. vſus. Unū tolle datum. ad milia quinqꝫ ducentis. Naſcenti domino beda dat a prothoplaſto. Item ante criſtum duocentum minus vno miliaquinqꝫ. Et hic tāqꝫ probabilior modus ab eccleſia ſeruatur. ⁊ eſt magis vulgatus. Sunt ⁊ alij diuerſi modi ſupputationum. quidam breuiores vt hebreorum. quidam longiores vt methodij ⁊ aliorum. de quibus immenſus eſt labor de ſingulis tractare. vtilitas vero modica. Uide ſingula in locis ſuis

Natus eſt circa hec tempora dominus noſter de virgine pura. nouo ordine ſm prophetica promiſſa. Et hec eſt plenitudo temporis. de quo apoſtolus dicit. Quando miſit deus filium ſuum in mundum. Ob hoc incipit hic ſexta etas mundi cuius finem ſolus deus nouit. Et dicit Auguſtin⁹ ꝙ hec etas dicitur ſenectus. que ſepe extenditur vltra omnes precedentes etates. quia pleriqꝫ hominum viuunt vſqꝫ ad centeſimumuigeſimum annum. aut vltra. Et notum eſt ꝙ ſexagenarios ſenes vocamus. Unde fatuum eſt velle determinare quotiditatē eius. Plures enim hoc attentarunt. qui omnes fuere decepti. Sicut probat doctor ſanctus

Procuratores iudee — archelaus — an. ix. — cōponius — marcus

Iſte Archelaus fuit filius herodis. ⁊ procurauit annis nouē ſub quo dñs redijt ex egipto. Hic propter eius ferocitatem a iudeis accuſatus. relegatus eſt in Uiennam gallie vrbem

Hic loco archelai ſubſtitutus eſt

Sub iſto moritur Salome ſoror herodis

Fiij